

ROK XI.

NR. 12.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO

WILNO, dnia 1 Grudnia 1934 r.

TREŚĆ:

Pozycja:	Str.
Z pobytu Pana Ministra Wacława Jędrzejewicza w Wilnie	626
107. Zbiórka na cele szkolnictwa polskiego zagranicą	627
108. Opłaty za egzamin dla eksternów w państwowych średnich szkołach rolniczych i ogrodniczych	628
109. Opłaty szkolne w szkołach rolniczych	630
110. Nalepki T. P. B. P. S. P. na podręcznikach szkolnych	631
111. Imprezy urządzone w szkołach	632
112. Kurs higieny szkolnej	633
113. Harcerskie kursy nauczycielskie w czasie ferij zimowych	634
114. Organizowanie wycieczek w celu zapoznania się z urządzeniami i działalnością Poczty, Telegrafu i Telefonu	636
115. Poparcie poczynań Propagandy Turystyki w Wilnie i Nowogródku	637
116. Higieniczno-sanitarne utrzymanie szkół	638
117. Obroty kasowe za pośrednictwem Banku Polskiego i P. K. O.	643
118. Komunikaty	647
119. Spis książek nabytych przez Centralną Bibliotekę Pedagogiczną przy K. O. S. Wil.	657

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

120. Nowy ustrój szkolnictwa. Biblijografia	660
Od Administracji	670

Z pobytu

Pana Ministra W. R. i O. P. Wacława Jędrzejewicza w Wilnie w dniach 17 i 18 listopada b. r.

Podczas swego pobytu w Wilnie z okazji udziału w uroczystości poświęcenia nowego gmachu collegium anatomicum Pan Minister poświęcił uwagę również i sprawom szkolnym oraz przejawom życia kulturalnego w Wilnie.

W dniu 17 ub. m. Pan Minister dokonał inspekcji szkoły powszechnej „Świt”, gimnazjum państwowego im. Mickiewicza i Słowackiego, filji białoruskiej tego gimnazjum oraz instytutu nauk handlowo-gospodarczych.

W godzinach popołudniowych Pan Minister odwiedził siedzibę Rady Wileńskich Zrzeszeń Artystycznych w murach po-bazylijskich, Instytut Naukowo-Badawczy Europy Wschodniej i Bibliotekę im. Wróblewskich.

W drugim dniu pobytu w niedzielę dnia 18 listopada b. r. Pan Minister zwiedził Troki i zapoznał się ze stanem prac konserwatorskich na zamku trockim, interesując się zarówno stroną techniczną jak i metodą prac konserwatorskich. W godzinach wieczornych Pan Minister był w teatrach wileńskich oraz na koncercie Bogumiła Sykory, z udziałem Wileńskiego Chóru Nauczycielskiego, zorganizowanym przez koło Rodziny Urzędniczej Kuratorjum Okręgu Szkolnego na rzecz Towarzystwa Popierania Budowy Szkół Powszechnych w sali im. ks. Adama Czartoryskiego w gmachu Kuratorjum.

Wieczorem pociągiem pośpiesznym Pan Minister odjechał do Warszawy żegnany na dworcu przez przedstawicieli władz, uniwersytetu i szkolnictwa.

107.

MINISTER
WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 19 listopada 1934 r.

Nr. 1. Pol. 4391/34.

**Zbiórka na cele szkolnic-
twa polskiego zagranicą.**

Rada Fundacyjna i Zarząd Funduszu Szkolnictwa Polskiego Zagranicą przystępuje, wzorem lat ubiegłych, do zorganizowania trzeciej z rzędu powszechnej zbiórki pieniężnej na cele szkolnictwa polskiego zagranicą w okresie od dnia 15 stycznia 1935 r. do dnia 15 lutego 1935 r.

Odbyty w roku bieżącym II Zjazd Polaków z Zagranicy, jak również utworzenia Światowego Związku Polaków, były wyrazem ponownego zacieśnienia węzłów wspólności narodowej między wszystkimi skupieniami Polaków Zagranicą a Krajem, a zarazem wskazały na potrzebę stałego podtrzymywania i pogłębiania świadomości narodowej wśród młodego pokolenia polskiego zagranicą, któremu w braku bardzo intensywnej pomocy na tem polu grozić może zatracenie poczucia narodowego i asymilacja przez obce otoczenie.

Jednym z ważnych jeżeli nie najważniejszym środkiem, wiodącym do tego celu, jest pomoc dla walczącego z wielu trudnościami szkolnictwa polskiego zagranicą.

Gromadząc na najpilniejsze potrzeby tego szkolnictwa fundusze, jest akcja zbiórkowa Funduszu jedyną formą pomocy, jaką szerokie warstwy społeczeństwa polskiego szkolnictwu temu przynoszą, jest ona zarazem środkiem szerzenia w społeczeństwie i wśród młodzieży idei spistości narodowej i poczucia, że Naród Polski nie zamyka się w granicach politycznych Państwa Polskiego.

Zbiórka będzie zorganizowana pod Wysokim Protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej za pośrednictwem powołanych w właściwej drodze komitetów wojewódzkich i powiatowych względnie miejskich i obejmie także szkoły.

Szczegółowe wskazania organizacyjne i materiały zbiórkowe prześle-

komitet wykonawczy bezpośrednio do komitetów wojewódzkich, — dla szkół zaś do Kuratorów Okręgów Szkolnych. Na terenie szkół zbiórka powinna być poprzedzona pogadankami, wyjaśniającymi trudne położenie szkoły polskiej i młodzieży na obczyźnie. Można ją odbyć w związku z obchodem rocznicy powstania styczniowego, a przeprowadzić podobnie jak w latach poprzednich, nadając całej akcji charakter wychowawczy.

Pracownicy szkolni winni wziąć czynny udział w organizowaniu i pracach komitetów, aby akcji zbórkowej zapewnić możliwie największe powodzenie.

Minister:

(—) *W. Jędrzejewicz.*

108.

MINISTER

Wyznań Religijnych i Oświecenia

Publicznego

Warszawa

O K Ó L N I K Nr. 167

z dnia 13 listopada 1934 r. (I F-8386/34)

o opłatach za egzamin dla eksternów w państwowych średnich szkołach rolniczych i ogrodniczych.

Z mocą obowiązującą od dnia 1 listopada 1934 r. zarządzam pobieranie następujących opłat za egzamin dla eksternów w państwowych średnich szkołach rolniczych i ogrodniczych:

- 1) Taksa za egzamin w zakresie programu średniej szkoły rolniczej i ogrodniczej 20 zł.
- 2) Taksa za egzamin w zakresie programu licealnej szkoły rolniczej i ogrodniczej 20 zł.
- 3) Taksa za świadectwa, wydawane eksternom ze złożenia egzaminu 5 zł.

4) Taksa za duplikaty świadectw, wydawanych eksternom . 11 zł.

Od powyższych opłat nikt zwolnionym być nie może.

Taksy wymienione w punktach 1 i 2, należy uiszczać za pośrednictwem P. K. O. na konto czekowe szkoły przed przystąpieniem eksterna do egzaminu.

Taksę, wymienioną w punkcie 3, uiszczają eksterni za pośrednictwem P. K. O. na konto czekowe szkoły po otrzymaniu wiadomości o dodatnim wyniku egzaminu.

Taksa, wymieniona w punkcie 4, stanowi dochód Skarbu Państwa i powinna być wpłacana przez zainteresowanych znaczkami stempłowemi, wartości nominalnej 10 zł., które Dyrekcja szkoły nakleja na wydanym duplikacie i kasuje.

Taksy, wpłacone przez eksternów, zwrotowi zasadniczo nie podlegają. Wyjątkowo mogą być zwrócone taksy, wymienione w punktach 1 i 2, i to tylko w tym wypadku, gdy ekstern z powodu załabnięcia lub choroby, powstałej po wpłaceniu taksy, co winno być stwierdzone świadectwem lekarskiem, egzaminowi poddać się nie może, względnie po wpłaceniu taksy do egzaminu dopuszczonym nie zostanie. Zwrotu taks dokonywują Dyrekcje Szkół we własnym zakresie działania.

Dochód z taks, wymienionych w punktach 1, 2 i 3, Dyrekcje szkół zatrzymują do swojej dyspozycji na pokrycie wydatków, przewidzianych w zatwierdzonych przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego rocznych planach finansowo-gospodarczych, które winny obejmować wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej, powołanych z poza grona nauczycielskiego, oraz wydatki kancelaryjne związane z przeprowadzeniem praktycznego egzaminu.

Sposób pobierania, przechowywania i księgowania sum otrzymanych z powyższych taks normują przepisy rachunkowo-kasowe, wydane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Minister:

(—) W. Jędrzejewicz.

109.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
—
Warszawa.

OKÓLNIK Nr. 144

z dnia 24 września 1934 r. (I R-7361/34)

w sprawie opłat szkolnych w szkołach rolniczych*).

W związku z wątpliwościami, jakie nasunęły się Kuratorjom Okręgów Szkolnych przy stosowaniu w szkołach rolniczych okólnika Nr. 86 z dnia 14 czerwca 1934 r. (I R-4545/34) o opłatach szkolnych w szkołach zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6—7, poz. 97), Ministerstwo wyjaśnia, co następuje:

- a) okólnik powyższy stosować należy we wszystkich państwowych zarówno ludowych (niższych) jak i średnich szkołach rolniczych, ogrodniczych i specjalnych (mleczarskich, spółdzielczych i t. p.),
- b) w szkołach niższych (rolniczych, ogrodniczych i specjalnych) obowiązują punkty III i V okólnika,
- c) egzamin główny w średnich szkołach rolniczych, nie wyszczególniony w punkcie IV okólnika, należy traktować analogicznie jak egzamin końcowy w tych szkołach. Taksa za egzamin główny wynosi złotych 10.

Fundusz powstały z powyższych opłat szkolnych powinien być zużyty według postanowień p. VIII omawianego okólnika, przyczem dochód z taks za egzamin główny winien być zużyty zgodnie z wytycznymi punktu VIII lit. c.

Dyrektor Departamentu:

(—) *Karol Makuch.*

*) Dz. Urz. K. O. S. Wil. Nr. 8—9 z 1934 poz. 69.

110.

O K Ó L N I K

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dn. 20 listopada 1934 r. Nr. I-46345/34

do P. P. Inspektorów Szkolnych oraz Dyrekcji i Kierownictw
wszystkich szkół w Okręgu

w sprawie nalepek T. P. B. P. S. P. na podręcznikach szkolnych.

Po rozpoczęciu działalności swej w roku 1933 Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych niejednokrotnie podawało do publicznej wiadomości, że Polskie Towarzystwo Wydawców Książek przeznaczyło na fundusz T. P. B. P. S. P. 10 groszy od każdego sprzedanego podręcznika szkolnego, nie podnosząc ceny podręcznika. Pieniądze te wpływają do T. P. B. P. S. P. przez nalepianie na podręcznikach znaczków dziesięciogroszowych tegoż Towarzystwa. Sprzedawcy podręczników mają możliwość nabycia znaczków w każdym najbliższym urzędzie lub agencji pocztowej.

W tym stanie rzeczy używanie w szkołach podręczników, nieposiadających znaczków T. P. B. P. S. P., nie może mieć miejsca. Za przestrzeganie tej zasady czynią odpowiedzialnymi osobiście Panów Dyrektorów, Kierowników (Przełożone), Nauczycieli(lki) wszystkich państwowych, publicznych i prywatnych szkół w Okręgu.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *K. Szelągowski.*

111.

O K Ó L N I K

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 20 listopada 1934 r. Nr. O. 45928/34

do PP. Inspektorów Szkolnych, Dyrektorów i Kierowników
wszystkich szkół w Okręgu

w sprawie imprez urządzanych w szkołach.

Na podstawie pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 15 listopada 1934 r. Nr. I Pol. 4361/34 powiadamiam, iż zostało wydane w ciągu ostatnich lat szereg zezwoleń na wyświetlanie filmów przez Kina Objazdowe oraz urządzenie przez specjalne zespoły i jednostki przedstawień teatralnych, deklamacyj, odczytów i t. d. w szkołach. Niekiedy wydano te zezwolenia bez wyraźnego zastrzeżenia, że imprezy te nie mogą się odbywać podczas godzin szkolnych.

Ze względu na konieczność uporządkowania tej sprawy, zarządzam niniejszem, by wszelkie tego rodzaju imprezy, odbywały się odtąd jedynie poza godzinami szkolnymi.

Wszystkie wydane już przez Ministerstwo W. R. i O. P. lub Kuratorjum zezwolenia—tracą ważność z końcem bieżącego roku szkolnego, przed upływem którego osoby lub instytucje zainteresowane mogą wszcząć starania o ich wznowienie.

O wydanie ewentualnych zezwoleń należy odtąd zwracać się jedynie do Ministerstwa W. R. i O. P.

Jednocześnie polecam treść niniejszego okólnika podać do wiadomości zgłaszającym się organizacjom, zespołom i jednostkom, posiadającym już zezwolenia na urządzenie powyższych imprez w szkole.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *K. Szelągowski.*

112.

O K Ó L N I K

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 23 listopada 1934 r. Nr. O. 46422/34

do PP. Inspektorów Szkolnych i Nauczycieli publicznych szkół powszechnych w Okręgu

w sprawie kursu higieny szkolnej.

Kuratorjum O. S. organizuje kurs informacyjny z dziedziny higieny szkolnej dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych w czasie od 10 do 12 stycznia 1935 r. włącznie.

Celem osiągnięcia należytych wyników pracy w szkole koniecznym jest wszechstronne poznanie właściwości uczniów, orjentowanie się w ich stanie zdrowia i brakach fizycznych; przy realizowaniu programu zajęć praktycznych w kulturze życia codziennego nauczyciel musi czynnie ustosunkować się do przepisów higieny.

Kurs nosi charakter ochotniczy. Zwrot kosztów przejazdu uczestnikom ani ich utrzymania podczas kursu nie są przewidziane. Natomiast podczas trwania kursu Kuratorjum zapewni uczestnikom wygodne i tanie pomieszczenie w schronisku oraz tanie i dostatnie pożywienie.

Podanie o przyjęcie na Kurs należy zgłaszać do dn. 22 grudnia 1934 r. w liczbie do 10 z każdego obwodu szkolnego. Pierwszeństwo w przyjęciu na kurs mają kierownicy zespołów nauczycielskich, przewodniczący konferencji rejonowych i nauczyciele członkowie rad gminnych.

Program kursu:

A. Dzień pierwszy 10.I.35, poświęcony higienie otoczenia.

- a) Wykład wstępny. Zadania higieny szkolnej, rola w niej nauczyciela, udział rodziny i społeczeństwa 1 godz.
- b) higiena budynku i urządzeń szkolnych 2 „
- c) zwalczanie chorób zakaźnych w szkole i poza szkołą . 2 „

B. Dzień drugi 11.I.35 r. poświęcony higienie ucznia.

- a) Co każdy nauczyciel o stanie zdrowia i rozwoju fizycznym swoich uczniów wiedzieć powinien? 1 godz.
- b) higiena pracy umysłowej ucznia 1 „
- c) higiena wzroku 1 „
- d) dziecko gruźlicze 1 „
- e) pierwsza pomoc w nagłych wypadkach 1 „

C. Dzień trzeci 12.I.35 poświęcony wychowaniu higienicznemu w szkole.

- a) Wychowanie higieniczne i propaganda zasad higieny w szkole.
Zdrowie nauczyciela 3—4 godz.
- b) seminarjum dyskusyjne 2 „
- c) zamknięcie kursu.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *K. Szelański.*

113.

O K Ó L N I K

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 26 listopada 1934 r. Nr. O-46915/34

**do P. P. Inspektorów Szkolnych i Dyrektorów szkół w Okręgu
w sprawie harcerskich kursów nauczycielskich
w czasie feryj zimowych.**

I. Kuratorja Okręgów Szkolnych organizują w czasie feryj zimowych następujące kursy harcerskie dla nauczycielstwa szkół powszechnych i średnich:

1) K. O. S. Brzeskiego w Hajnówce w pow. bielsko - podlaskim kurs dla nauczycieli i nauczycielek. Kurs odbędzie się w czasie od 3 do 12 stycznia. Opłata za pomieszczenie i utrzymanie 20 zł.

2) K. O. S. Krakowskiego:

a) kurs dla nauczycieli w Sporyszu koło Żywca w czasie od 3 do 13 stycznia. Opłata za pomieszczenie i utrzymanie na kursie 25 zł.,

b) kurs dla nauczycielek w Witowie koło Zakopanego w czasie od 2 do 12 stycznia. Opłata za pomieszczenie i utrzymanie na kursie 30 zł.

3) Kuratorjum O. S. Lubelskiego:

Kurs dla nauczycieli i nauczycielek. Kurs odbędzie się w Lublinie w czasie od 3 do 12 stycznia. Opłata za pomieszczenie i utrzymanie 25 zł.

4) Kuratorjum O. S. Lwowskiego:

- a) kurs dla nauczycielek, prowadzących gromady ruchowe lub drużyny harcerskie. Kurs odbędzie się w Maksymówce koło Wygody w powiecie dolińskim w czasie od 28 grudnia r. b. do dn. 13 stycznia r. n. Opłata za pomieszczenie i utrzymanie 35 zł.
 - b) kurs dla nauczycieli, uwzględniający w szczególności pracę drużyny harcerskiej w szkole średniej. Kurs odbędzie się w Lwowie w czasie od 3 do 13 stycznia. Opłata za pomieszczenie i utrzymanie 30 zł.
- 5) Kuratorjum O. S. Łuckiego: kurs dla nauczycieli i nauczycielek. Kurs odbędzie się w Krzemieńcu w czasie od 2 do 12 stycznia. Opłata za pomieszczenie i utrzymanie 25 zł.

6) Kuratorjum O. S. Warszawskiego: kurs dla nauczycieli i nauczycielek. Kurs odbędzie się w Warszawie w czasie od 3 do 10 stycznia. Opłata za pomieszczenie i utrzymanie 25 zł.

7) Urząd Wojewódzki Śląski (Wydział Oświecenia Publicznego):

- a) kurs dla nauczycieli, prowadzących lub opiekujących się gromadami ruchowymi, a pragnących zapoznać się z programem pracy harcerskiej. Kurs odbędzie się w Istebnej (w pow. cieszyńskim) w czasie od 2 do 14 stycznia. Opłata za pomieszczenie i utrzymanie 30 zł.,
- b) kurs dla nauczycielek w Ustroniu (w pow. cieszyńskim) w czasie od 1 do 14 stycznia. Opłata za pomieszczenie i utrzymanie 35 zł.

II. Kursy powyższe, z wyjątkiem organizowanych przez K. O. S. Lwowskiego w Maksymówce i przez Urząd Wojewódzki Śląski w Istebnej, mają charakter ogólnoinformacyjny i przeznaczone są zarówno dla opiekunów drużyn i gromad szkolnych, jak i dla nauczycielstwa, pragnącego się dopiero zapoznać z podstawami i metodami pracy harcerskiej i ruchowej w szkole.

Program tych kursów uwzględni przeto teoretyczne podstawy ruchu harcerskiego, praktyczne ćwiczenia, gry, zabawy, wycieczki i zaznajomi uczestników z formami zbiorowego życia drużyny harcerskiej (ogniska i t. p.).

III. Kandydaci, pragnący wziąć udział w kursach, winni przesłać w drodze służbowej w terminie do dnia 15 grudnia zgłoszenie do tego Kuratorjum O. S., (Wydziału O. P. w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim), które dany kurs organizuje. Równocześnie ze zgłoszeniem należy prze-

ślać przekazem pocztowym kwotę pięć złotych, jako wpisowe, na adres tego Kuratorjum, które organizuje dany kurs.

W zgłoszeniu podać należy dokładny adres, wiek, stanowisko służbowe, czy kandydat pracuje na terenie harcerstwa, ew. jakie pełni funkcje, czy też zamierza się zapoznać z pracą harcerską, wreszcie, czy brał udział w kursach i obozach harcerskich wzgl. innych pokrewnych organizacji, czy posiada stopień wojskowy lub p. w.

IV. Uczestnicy kursów winni przywieźć z sobą wyekwipowanie wycieczkowe, podane w karcie przyjęcia i zapoznać się z literaturą, w niej wskazaną.

W czasie trwania kursu uczestników obowiązuje regulamin kursu.

V. Koszty przejazdu uczestnicy ponoszą z własnych funduszy. Przysługuje im przytem prawo do otrzymania z Komendy P. W. zlecenia na przejazd ulgowy (t. j. za opłatą 20% biletu normalnego) na podstawie zaświadczenia o przyjęciu na kurs.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *K. Szelański.*

114.

OKÓLNİK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 23 listopada 34 r. Nr. O-45003/34

**do P. P. Inspektorów Szkolnych, Dyrekcyj i Kierownictw
wszystkich szkół w Okręgu**

w sprawie organizowania wycieczek w celu zapoznania się z urządzeniami i działalnością Poczty, Telegrafu i Telefonu.

Dyrekcja Okręgowa Pocht i Telegrafów w Wilnie, obejmująca działalnością cały teren Okręgu Szkolnego pismem z dn. 10 XI. 34 r. Nr. A. O. 18 wystąpiła z propozycją wysyłania w okresach i godzinach wyznaczonych przez Dyrekcję i Kierownictwa szkół przedstawicielei urzędów pocztowych, którzy specjalnie do tego przygotowani w formie przystępnej i dostosowanej do poziomu dzieci i młodzieży będą wygłaszać w obecności wychowawców klas popularne odczyty o Poczcie. Jednocześnie

Dyrekcja zaleciła otaczać troskliwą opieką wycieczki szkolne, udające się do urzędów pocztowych.

Uważając tę akcję za nader ważną, a należyte uświadomienie młodzieży szkolnej o działalności tak ważnej instytucji za konieczne wzywam Panów Inspektorów Szkolnych, Dyrekcje i Kierownictwa wszystkich szkół w Okręgu do jaknajbliższej współpracy w zrealizowaniu zamierzeń Dyrekcji Poczty i Telegrafów.

Polecam Dyrekcjom i Kierownictwom szkół zwrócić się do najbliższych urzędów pocztowych, z powołaniem się na pismo Dyrekcji Poczty, o wygłoszenie popularnych odczytów dla tych klas, które w programie nauczania, uwzględnione mają zaznajomienie się z działalnością poczty. Należy również zawiadamiać urzędy pocztowe o projektowanych wycieczkach, organizowanych w powyższych celach.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *K. Szelągowski.*

115.

OKÓLNİK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 23 listopada 1934 r. Nr. O.-46280/34

**do PP. Inspektorów Szkolnych, Dyrekcji i Kierownictw
oraz Nauczycieli wszystkich szkół w Okręgu**

**w sprawie poparcia poczynań Związków Propagandy Turystyki
w Wilnie i Nowogródku.**

W Wilnie i Nowogródku powstały Związki Propagandy Turystyki, mające za zadanie propagandę turystyczną ziem Wileńskiej i Nowogródzkiej w kraju i zagranicą oraz podjęcia akcji w kierunku stworzenia udogodnień i atrakcyj dla zwiedzających te ziemie turystów.

Uważając działalność Związków za bardzo pożyteczną i mającą duże znaczenie gospodarcze dla kraju—wzywam Panów Inspektorów szkolnych, Dyrekcje i Kierownictwa oraz Nauczycielstwo wszystkich szkół w Okręgu do poparcia akcji powstałych Związków, a w szczególności przystępowanie na członków i brania udziału w pracach nad rozwojem turystyki.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *K. Szelągowski.*

116.

O K Ó L N I K

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 26 listopada Nr. I-46864/34

do P.P. Inspektorów Szkolnych i Kierowników
wszystkich szkół w Okręgu**w sprawie higieniczno-sanitarnego utrzymania szkół.**

W związku z wykonywaniem postanowień §§ 1 i 13—15 statutu publicznej szkoły powszechnej, oraz w związku z treścią punktu 2 planu pracy Kuratorjum O. S. w zakresie szkolnictwa powszechnego podaję następującą instrukcję w sprawie higieniczno-sanitarnego utrzymania szkół oraz ramowe zarządzenia, określające sposoby postępowania P. P. Inspektorów, Kierowników oraz Nauczycielstwa w tej dziedzinie.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *K. Szelągowski.*

Załącznik Nr. I-46864/34.

I N S T R U K C J A

w sprawie higieniczno-sanitarnego utrzymania szkół.

1. *Otoczenie szkoły* powinno być utrzymane w stanie należytej czystości i porządku. Teren winien być wyrównany i wyprzątnięty ze wszelkich odpadków, śmieci, resztek budowlanych, spróchniałych pni, chwastów i t. p. Ze względów bezpieczeństwa usunąć należy z terenu szkolnego wszelkie druty kolczaste, zasypać doły i stare studnie. Istniejące studnie zabezpieczyć należy przed wypadkami. Sąsiednie posesje ze względu na bliskość szkoły winny być również utrzymane czysto i porządnie.

2. *Budynek szkolny i jego urządzenie.* Kwalifikuje budynek szkolny do użytku szkolnego Komisja, składająca się z przedstawiciela gminy, Inspektoratu Szkolnego i dozoru sanitarnego (lekarz powiatowy lub rejonowy). W każdym wypadku wynajmu budynku szkolnego

Komisja w składzie wymienionym sporządza odpowiedni protokół, przechowywany w aktach Inspektoratu Szkolnego. We wszystkich wypadkach dotychczasowego wynajmu lokalu bez orzeczenia wymienionej Komisji, należy dokonać komisyjnego zakwalifikowania lokalu najpóźniej w ciągu dwóch miesięcy od dnia wyjścia niniejszego zarządzenia. Mieszkanie kierownika szkoły, woźnego lub gospodarza nie może łączyć się bezpośrednio z lokalem szkolnym. Każdy budynek szkolny powinien posiadać szatnię zaopatrzoną w odpowiednią liczbę wieszaków. W braku odpowiedniego pomieszczenia szatnia może się mieścić w sionkach lub korytarzu pod warunkiem należytego przewietrzania i uszczelnienia od chłódów. W czasie wielkich mrozów dzieci powinny z nieogrzewanych szatni wносить przed włożeniem zwierzchnie ubranie do klasy celem jego ogrzania. Zwierzchnich ubrań nie należy bezwzględnie wieszac w izbach szkolnych.

Powierzchnia izby szkolnej, zgodnie z przepisami winna być dostosowana do liczby uczniów. Każda izba szkolna powinna być zaopatrzona w lufciki lub górne okienko; jedno okno należy zostawić na zimę niezaklejone do przewietrzania izb podczas pauz. Podczas lekcyj klasa musi być wietrzona stale przez lufcik lub górne okno. Pożądany jest ponadto wentylator wyciągowy do komina. W ciepłej porze roku za wentylator wyciągowy powinno służyć palenisko pieca.

Izby szkolne powinny być dostatecznie oświetlone światłem dziennym, dostęp którego nie może być tamowany przez zadrzewienie lub nieodpowiednio zawieszane i przykrywające górne szyby firanki. Kwiaty doniczkowe na oknach nie powinny być zanadto wybujałe. Powyższe dotyczy przede wszystkim izb oświetlonych od północy i zachodu. Okna powinny być z lewej strony siedzących w ławkach uczniów. Okna od przodu powinny być bezwzględnie zniesione. O ile zachodzi potrzeba należy je przenieść na ścianę lewą.

Rzędy ławek należy ustawiać możliwie najbliżej okien. Kolor ścian winien być bezwzględnie jasny. Tablica powinna być matowa i umieszczona z prawej strony lub pośrodku, w żadnym wypadku z lewej strony.

Ciepłota izb powinna się wahać około 15 stopni Celz. w czasie trwania lekcji.

Ławki winny być dopasowane do wzrostu dzieci, tak by dzieci miały oparcie do nóg.

U zewnętrznego wejścia do szkoły należy umieścić drewniane kraty do wycierania nóg, w sionkach — wycieraczki słomiane.

Umywalki z wodą bieżącą i mydłem powinny się znajdować bezwzględnie w każdej szkole. Mycie rąk w miednicy jest niehigieniczne.

Każde dziecko powinno mieć własny ręcznik.

Szkoły wyżej zorganizowane należy zaopatrzyć w higieniczne przyrządy do picia wody. W pozostałych szkołach każde dziecko powinno mieć własny kubek do picia wody. Woda do picia powinna znajdować się w specjalnym zbiorniku z kranem.

W izbach szkolnych powinny znajdować się spluwaczki i kosze na śmiecie.

Kierownik szkoły obowiązany jest dbać o należyte utrzymanie studni, zgodnie z przepisami sanitarnymi.

3. *Ustępy szkolne* powinny być wybudowane na miejscu wzniesionem przez wybrukowanie względnie wysypanie żwirem w różnych miejscach terenu dla dziewcząt i chłopców z odpowiednimi napisami. Dół ustępowy należy w miarę możliwości wycementować i bezwzględnie bardzo szczelnie zakryć. Dół ustępowy należy zaopatrzyć w drewniany komin wentylacyjny, przeprowadzony od dołu przez dach na zewnątrz. Ściany należy uszczelnić od chłodu. Podłoga dziureczkowana i przykryta wypokostowaną kratą. Wysokość sedesów dostosowana do wzrostu dzieci, deski sedesów wypokostowane. Ilość otworów w deskach: jedno na 25 dziewcząt i jedno na 40 chłopców. Ustęp od wewnątrz powinien być okresowo bielony wapnem. Drzwi szczelnie zamykane i zaopatrzone w haczyki. Ustęp winien być zaopatrzony w okno. Obowiązkowo raz na tydzień ustępy myje i szaruje woźny szkolny. W międzyczasie należy zorganizować dzieci do opieki nad czystością i porządkiem w ustępach. Wybudowanie nowych względnie przerobienie już istniejących ustępów nie wymaga tak wielkich kosztów, by właściciele lokali wynajętych lub samorządy nie mogły im wydołać. Jeżeli w budynkach wynajętych, właściciele budynków wykażą w tej sprawie opieszałość, kierownik szkoły powinien w porozumieniu z czynnikami samorządowymi, pokrywającymi kosztą wynajmu budynków sam zorganizować budowę, względnie przebudowę ustępów z tem, że kosztą zostaną potrącone właścicielowi budynku z opłaty za czynsz. PP. Inspektorowie zechcą w tej sprawie wyrzucić odpowiedni nacisk na władze samorządowe za pośrednictwem władz administracyjnych I instancyj.

4. *Opieka społeczna nad dźiatwą.* Kierownik szkoły bada szczegółowo stan materialny uczniów i ich potrzeby w zakresie dożywiania, zaopatrzenia w odzież, przybory i t. p. jak również dowożenia do

szkoły ze względu na słaby stan zdrowia i uciążliwą drogę, oraz w związku ze stwierdzonymi potrzebami organizuje opiekę społeczną nad działawą i czuwa nad odpowiedniemi jej wykonaniem.

5. *Zapobieganie szerzeniu się chorób zakaźnych przez szkołę.* Kierownik jest odpowiedzialny za dokładne wykonywanie przepisów o zapobieganiu szerzeniu się chorób zakaźnych przez szkołę. Podstawowym warunkiem w tej dziedzinie jest ogólna czystość w szkole, zwalczanie kurzu, czystość osobista dzieci, zwalczanie zawszenia, kontrola higieniczna przez lekarzy i wychowawców. Szczegółowe wskazówki co do zwalczania wszawicy są umieszczone w Dzienniku Urzędowym K. O. S. Wil. Nr. 1. r. 1931, co do zwalczania jaglicy w Nr. Nr. 5 i 11 r. 1931. Zwalczanie duru brzuszego wiąże się ze stanem studzien, przyrządów do picia oraz przegotowywaniem wody, mleka i pokarmu. Tyfus plamisty rozpowszechnia się przez wesz odzieżową. W czasie pojawiania się wypadków tyfusu szczególną uwagę należy zwrócić na czystość bielizny i dożywianie działwy jako czynnika zwiększającego odporność organizmu. Szczegółowe wskazówki w Dzienniku Urzęd. K. O. S. Wil. Nr. 1 r. 1931, Nr. 12 r. 1932. W okresie dni przeciwgruźliczych (od 1. XII do 10. I każdego roku) należy przeprowadzić odpowiednie pogadanki w każdej szkole.

II.

Celem dokładnego zbadania obecnego stanu higieniczno-sanitarnego szkół, stanu zagospodarowania szkół w tej dziedzinie oraz określenia potrzeb uczniów, które mogą i powinny być zaspokojone przez Opiekę Społeczną, roześlą P. P. Inspektorowie do szkół odpowiednią ankietę. Budowa ankiety powinna uwzględnić potrzeby szkoły w ujęciu jakościowym i ilościowym, dotychczasowe sposoby oraz stopień zaspokajania tych potrzeb, nadto możliwości i sposoby wzmoczenia aktywności samej szkoły i jej środowiska w dalszem usuwaniu braków szkoły i opiekowaniu się działawą szkolną. Sprawy higieniczno-sanitarne szkoły oraz potrzeby dzieci należy skutecznie rozwiązywać nie tylko przez właściwe zestawianie gminnych budżetów szkolnych i dopilnowanie realizowania tych budżetów, ale również przez organizowanie miejscowej ludności do wykonania prac w szkole i dla szkoły. Należy zwracać się do istniejących w rejonie szkoły odpowiednich organizacji społecznych z propozycją wykonania pojedynczych prac, zaopiekowania się tą lub inną dziedziną życia szkoły, usunięcia tego czy innego braku, zaspoko-

jenia tej czy innej potrzeby. Należy również pociągać organizacje społeczne do indywidualnej opieki jednostkowej lub grupowej nad poszczególnymi dziećmi, wymagającymi specjalnej pomocy w dziedzinie dożywiania, zaopatrzenia w odzież, przybory szkolne i t. p. Szczególną uwagę należy zwrócić na sieroty i dzieci specjalnie uzdolnione. Tym ostatnim należałoby za wszelką cenę umożliwić dalsze kształcenie się. Należy w tym celu pociągnąć do współpracy ze szkołą, wszystkie istniejące w rejonie szkoły, organizacje społeczne, oddając w miarę możliwości każdej z nich jakiś poszczególny dział pracy. Poza organizacjami społecznymi trzeba szukać poszczególnych jednostek, dobrej woli wśród miejscowej ludności, któreby zaopiekowały się bądź poszczególnymi dziećmi, bądź jedną z najpilniejszych potrzeb szkoły.

Przez odpowiednie oddziaływanie należy zorganizować rodziców do planowej akcji dowożenia do szkoły dzieci młodszych i słabego zdrowia, mieszkających dalej od szkoły lub mających uciążliwą drogę do przebycia. Ponadto rodzice winni być stale uświadamiani przez szkołę co do stosowania wymagań sanitarno-higienicznych w domu i w stosunku do dzieci. Ponadto przez odpowiednie oddziaływanie wychowawcze i zorganizowanie samych dzieci oraz należyte wykorzystanie zajęć praktycznych, należy pociągnąć dzieci do jaknajczynniejszej troski i dbałości o zachowanie i utrzymanie czystości i porządku osobistego oraz czystości i porządku izb lekcyjnych, budynku szkolnego, ustępów i otoczenia szkoły, jak również leżącej w granicach ich możliwości samopomocy koleżeńskiej. W szczególności należy obudzić w dzieciach poczucie odpowiedzialności za czystość i porządek, wdroyć je do stałej dbałości o to, oraz należyćie je do tego zorganizować. Prace związane z zachowaniem i częściowo utrzymaniem czystości i porządku powinny w miarę możliwości wykonywać same dzieci. Zajęcia praktyczne należy wykorzystać na wykonanie takich prac jak: wyrównanie i wyprzątnięcie terenu szkoły, sporządzenie wieszaków na ubranie, wycieraczek i krat, koszów na śmiecie, podstawek i półeczek do kwiatów i t. p.

Wszelkie zaprojektowane poczynania w tej dziedzinie powinny zostać ujęte w rocznych planach pracy kierowników szkół, w trzyletnich planach zagospodarowania szkół oraz w planach dydaktyczno-wychowawczych poszczególnych klas. Sprawozdania ze stopniowej realizacji planu w dziedzinie higieniczno-sanitarnej oraz opieki społecznej powinni kierownicy szkół nadsyłać do Inspektoratu Szkolnego w terminach kwartalnych, ustalonych przez P. P. Inspektorów Szkolnych.

P. P. Inspektorowie Szkolni zarządzają, aby na najbliższych zebraniach zespołów nauczycielskich i konferencjach rejonowych instrukcja

niniejsza łącznie ze wskazanymi w niej poprzednimi okólnikami była szczegółowo przepracowana.

Realizacja powyższych wytycznych powinna odbywać się w ścisłym kontakcie z przedstawicielami dozoru sanitarnego władz administracyjnych I instancji. W tym celu zechcą P. P. Inspektorowie nawiązać z nimi kontakt i ustalić terminy stałych posiedzeń kwartalnych, protokoły których należy przechowywać w aktach Inspektoratu Szkolnego.

117.

MINISTERSTWO SKARBU

Warszawa, dnia 6 października 1934 r.

L. D. III. 16392/3/34.

**Obroty kasowe za
pośrednictwem Ban-
ku Polskiego i Pocz-
towej Kasy Oszczę-
dności.**

Celem zapewnienia jednolitego postępowania władz i urzędów, zakładów i instytucji oraz jednostek gospodarczych przy wykonywaniu czynności, związanych z poborem dochodów i dokonywaniem wydatków, tudzież czynności związanych z dokonywaniem wzajemnych rozrachunków w obrotach kasowych za pośrednictwem Banku Polskiego i Pocztovej Kasy Oszczędności (Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 9 września 1931 r. Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 29 p. 413, Monitor Polski z 3 listopada 1931 r. Nr. 254) Ministerstwo Skarbu zaznacza, co następuje:

I. Przy wszelkich wpłatach i wypłatach sum budżetowych i niebudżetowych należy zastosować zasadniczo drogę przelewu. Przelew może być dokonany:

- a) z konta żyrowego w Banku Polskim, kasy, Izby skarbowej, Centralnej Księgowości na konto żyrowe wierzyciela w tymże banku;
- b) z konta czekowego w P. K. O. dłużnika na konto czekowe wierzyciela. Powyższe przelewy mają być dokonane za pomocą czeków przelewowych.
- c) z rachunku sum budżetowych i niebudżetowych prowadzonego w kasie Urzędu Skarbowego, Izbie Skarbowej, Cent-

ralnej Księgowości na rachunek takich sum prowadzony w tej samej lub innej kasie lub Izbie skarbowej względnie w Centralnej Księgowości zapomocą asygnaty na przelew, ewentualnie asygnaty z upoważnieniem na przelew (§ 34 Przepisów rachunkowych dla władz w brzmieniu okólnika Ministra Skarbu z dnia 20 marca 1928 r. L. D. VII-216/2/28) (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 12 p. 178 z r. 1928), Monitor Pol. z 4 kwietnia 1928 r. Nr. 79, oraz §§ 46—48 Przepisów rachunkowych dla władz tudzież §§ 101—103 instrukcji dla kas (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 45 z r. 1921, Monitor Pol. Nr. 285 z 1921 r.).

II. Jeżeli droga przelewu dla wyrównania zobowiązań okaże się niemożliwą, ponieważ wierzyciel nie posiada konta żyrowego w Banku Polskim lub konta czekowego w P. K. O., władze (urząd, zakład, instytucja) dłużna, posiadająca otwarty rachunek sum budżetowych względnie niebudżetowych:

1) w kasie Urzędu Skarbowego, zarządzi wypłatę należności:

- a) wierzycielowi zamieszkałemu w siedzibie Kasy Urzędu Skarbowego właściwej dla władzy asygnującej, w tejże kasie bezpośrednio, lub czekiem kasowym z konta żyrowego tegoż organu skarbowego w miejscowym Oddziale Banku Polskiego;
- b) wierzycielowi zamieszkałemu w siedzibie innej Kasy Urzędu skarbowego, w tejże kasie zapomocą asygnaty z upoważnieniem;
- c) wierzycielowi zamieszkałemu poza siedzibą kasy zapomocą przekazu czekowego P. K. O.

2) w Izbie skarbowej — zarządzi wypłatę:

- a) wierzycielowi zamieszkałemu w siedzibie tejże Izby skarbowej zapomocą czeku kasowego na Bank Polski, w Nowogrodzku zapomocą asygnaty z upoważnieniem na miejscową kasę Urzędu skarbowego;
- b) wierzycielowi zamieszkałemu poza siedzibą tejże Izby lecz w siedzibie kasy Urzędu skarbowego zapomocą asygnaty z upoważnieniem;
- c) w innym przypadku zapomocą przekazu czekowego P. K. O.

3) w Centralnej Księgowości, — zarządzi wypłatę:

- a) wierzycielowi zamieszkałemu w Warszawie zapomocą czeku kasowego na Bank Polski;
- b) wierzycielowi zamieszkałemu w siedzibie kasy Urzędu skarbowego zapomocą asygnaty z upoważnieniem;
- c) wierzycielowi zamieszkałemu poza siedzibą kasy Urzędu skarbowego zapomocą przekazu czekowego P. K. O.

III. Wypłatę uposażeń funkcjonariuszom należy skutecznie według zasad podanych pod II.

IV. Koszty wypłat z sum budżetowych, jakie należy pokryć w razie korzystania z pośrednictwa P. K. O. pokryją władze asygnujące z własnych kredytów.

V. Koszt przekazania zaliczki na uposażenie należy potrącić z kwoty zaliczki.

Jeżeli zaliczkę przekazano przez pocztę przekazem pieniężnym, koszty przekazu pieniężnego należy potrącić z kwoty zaliczki.

Koszty wypłat zapomocą przekazów czekowych P. K. O. z innych sum niebudżetowych należy pokrywać z tychże sum. W dotyczącej asygnacie (zleceniu wypłaty) należy uwidocznić sumę brutto i sumę netto do wypłaty. Kwotę opłaty P. K. O. należy uwidocznić czerwonym atramentem.

- VI. Jeżeli władza (urząd, instytucja, jednostka gospodarcza) ma skutecznie wpłatę na rachunek Skarbu Państwa, zasadniczo winna to uczynić drogą bezpośrednią w kasie Urzędu skarbowego. Jeżeli wpłaty tej nie może dokonać bezpośrednio w kasie Urzędu skarbowego, lecz wpłaca na jej konto czekowe P. K. O. w urzędzie pocztowym jako zbiornicy P. K. O., pobraną przez Urząd pocztowy opłatę pokrywa nadająca władza z własnych funduszków.
- VII. Zebrane przez urzędy jako specjalnych poborców należności Skarbu Państwa poza siedzibą kas Urzędów skarbowych winni wpłacać poborcy na konto czekowe właściwych kas w kwocie netto, t. j. po potrąceniu opłaty P. K. O., pobranej przez urząd pocztowy. Postanowienie niniejsze nie obejmuje osób i instytucyj pobierających należności Skarbu Państwa za wynagrodzeniem.
- VIII. Dotacje i przelewy na rachunki bieżące z kredytów budżetowych dla urzędów, instytucyj i jednostek gospodarczych należy przekazywać:

- 1) do wypłaty gotówkowej zapomocą asygnaty, względnie asygnaty z upoważnieniem dla urzędów, instytucyj i jednostek gospodarczych w siedzibie kasy urzędu skarbowego,
- 2) do przelewu na rachunek bieżący zapomocą asygnaty na przelew względnie asygnaty z upoważnieniem na przelew dla urzędów, instytucyj i jednostek gospodarczych, posiadających rachunek bieżący w kasie urzędu skarbowego;
- 3) w innych przypadkach zapomocą przekazu czekowego P. K. O.

IX. W razie pokrywania opłat P. K. O. z własnych funduszków należy w asygnacjach (zleceniach wypłaty) uwidocznic pod sumą brutto w cyfrach czerwonym atramentem kwotę opłaty P. K. O. w formie następującej „Opłata P. K. O. zł. . . . gr. . . .”. Przekaz czekowy (wzgl. przekazy czekowe) opiewać winien na kwotę różnicy między sumą brutto a kwotą opłaty P. K. O.

Zastosowanie ustalonego wyżej trybu postępowania w obrotach kasowych w odniesieniu do wypłat, da wszystkim władzom asygnującym oraz podległym urzędom i instytucjom możność uczynienia zadość wielokrotnie podnoszonemu przez Ministerstwo Skarbu postulatowi możliwie najszerszego rozprawadzania za pośrednictwem kas urzędów skarbowych monet srebrnych i bilonu w postaci drobnych wypłat oraz rozprawadzenia Bonów Funduszu Inwestycyjnego.

W związku z powyższem przestaje obowiązywać okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 29 sierpnia 1934 r. L. D. III. 14195/3/34 tudzież z dnia 9 września 1931 r. L. D. VII. 1223/2/31 i z dnia 12 stycznia 1933 r. L. D. III. 20887/6/32 w granicach uregulowanych niniejszym okólnikiem.

Minister Skarbu:

(—) *Wł. Zawadzki.*

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Wileńskiego
Dnia 20 listopada 1934 r.
Nr. O. 42205/34.

Do
pp. Inspektorów Szkolnych, Dyrekto-
rów i Kierowników państwowych szkół
w Okręgu.

W związku z okólnikiem z dnia 3 września 1934 r. Nr. O.R. 35863/34 w sprawie opłat pobieranych przez P. K. O. przy wpłatach i wypłatach— podaję Zarządzenie Ministerstwa Skarbu z dnia 6 października 1934 r. L. D. III. 16392/34 w sprawie obrotów kasowych za pośrednictwem Banku Polskiego i P. K. O. do wiadomości i ścisłego przestrzegania.

Naczelnik Wydziału

(—) *Dr. St. Wroński.*

118.

K O M U N I K A T Y.

Sprawozdanie z przebiegu VI konferencji rejonowej
Ogniska Metodycznego Fizyki w Wilnie.

Konferencja odbyła się 25 października b. r. Na program jej złożyły się: lekcja przykładowa na temat: prawa ruchu jednostajnie-zmiennego, referat kierownika Ogniska o roli podręcznika w nauczaniu fizyki, sprawozdanie p. E. Dmochowskiego z przebiegu obrad Sekcji Pedagogicznej VII zjazdu fizyków polskich w Krakowie, pokaz przyrządów i sprawozdanie z bieżącej literatury naukowej.

Lekcja była prowadzona w VII klasie gimnazjum o. o. Jezuitów przez p. W. Wasilewskiego. W dyskusji nad lekcją omówione zostały poza metodą zastosowaną na lekcji jeszcze inne metody prowadzenia tej lekcji, mianowicie opracowane przez Dr. Staszewskiego i prof. M. Hal-launbrennera.

W referacie o roli podręcznika w nauczaniu fizyki i dyskusji nad nim została omówiona metoda pracy według podręcznika i podkreślone korzyści, płynące z oparcia pracy nauczyciela o podręcznik.

W części popołudniowej konferencji, która odbyła się w lokalu Ogniska były rozpatrzone sprawy organizacji i planu pracy Ogniska, mianowicie: podział szkół Okręgu na rejony (wileński, grodzieński i baranowicki), plan pracy w Ognisku, podogniskach i miejscowościach, posiadających kilka szkół, w których możliwe jest utworzenie koła.

Po załatwieniu tych spraw p. E. Dmochowski streścił szereg referatów, wygłoszonych w Sekcji Pedagogicznej VII zjazdu fizyków w Krakowie, dotyczących realizacji programu fizyki nowego gimnazjum.

Następnie po pokazach kilku nowych przyrządów i urządzeń w pracowni Ogniska (przyrząd do badania zależności prężności pary od temperatury, półkrażek do wyznaczania współczynnika załamania światła w cieczach, proste urządzenie do otrzymania dyfrakcji na drucie). Dr. W. Staszewski złożył sprawozdanie z bieżącej literatury naukowej. W sprawozdaniu swoim Dr. Staszewski mówił o nowym elektrometrze kwadratowym prostej konstrukcji, o fotografii promieniami ultraczerwonymi, kinematografii wysokiej częstości wreszcie o postępach techniki wysokich ciśnień. W końcu kierownik Ogniska w krótkich słowach streścił jeszcze 2 artykuły, dotyczące własności, produkcji i zastosowania waty szklanej oraz nowego stopu miedzi i niklu, t. zw. metalu Monel, którego własności pozwoliły na szerokie rozpowszechnienie tego metalu w przemyśle i technice.

W konferencji wzięli udział nauczyciele ze ścisłego rejonu wileńskiego, kierownicy grup: baranowickiej i grodzieńskiej oraz instruktor ministerjalny p. J. Alichniewicz; obecni byli przedstawiciele Kuratorjum.

J. K.

Wycieczka w czasie ferij zimowych do Warszawy, Krakowa i Zakopanego.

Komisja Turystyczna K. O. S. W. organizuje w czasie ferij zimowych wycieczkę do Warszawy, Krakowa i Zakopanego. Program wycieczki obejmuje:

- w dn. 3 i 4 l. 35 r. poznanie Wilna (dla zamiejscowych).
- 5 i 6 l. „ „ Warszawy
- 7 i 8 l. „ „ Krakowa
- 9 i 10 l. „ pobyt i poznanie Zakopanego.

Zbiórka uczestników wycieczki w Wilnie w dniu 3.1.35 r. o godz. 9-ej w szkolnym schronisku wycieczkowym, ul. Dominikańska 3/5. Wyjazd

do Warszawy nastąpi w dn. 4.I.35. r. o godz. 20,45. Powrót z wycieczki do Wilna w dn. 11.I.35 r. o godz. 18,25.

Ogólny koszt wycieczki wyniesie:

1) przejazdy kolejowe (ze zniżką 80%)	20 zł.
2) koszty wyżywienia i noclegów	30 „
3) „ zwiedzania zabytków	6 „
4) „ ogólne organizacji wycieczki	4 „
Razem	60 „

Osoby, które nie będą korzystać z mieszkania, wyżywienia i zwiedzania Wilna opłacają o 6 zł. mniej t. j. 54 zł. i obowiązane są zgłosić się do szkolnego schroniska w Wilnie, ul. Dominikańska 3/5 w dniu 4.I.35 r. o godz. 18 (6 p.p.).

Zgłoszenia na wycieczkę należy przysyłać bezpośrednio do Komisji Turystycznej K. O. S. W. w Wilnie, Wolana 10, w terminie do 10.XII.34 r.

Do zgłoszenia należy dołączyć dowód wpłacenia na poczet wydatków wycieczki kwotę 20 zł. (dwadzieścia złotych). Wpłatę należy uskutecznić za pośrednictwem P. K. O. na Nr. 60150 (Konto Komisji Turystycznej K. O. S. W.) zaznaczając na odwrocie przekazu cel wpłacanej kwoty.

Kurs krajoznawczy poznania Wilna.

Komisja Turystyczna K.O.S.W. organizuje w okresie feryj zimowych w czasie *od 3 do 12-go stycznia 1935 r.* kurs krajoznawczy poznania Wilna.

Zadaniem kursu jest danie możliwości dokładnego poznania Wilna, oraz pobudzenia większego zainteresowania się krajoznawstwem.

Program kursu obejmuje:

I — wycieczki; Góra Zamkowa i ogólny widok na Wilno. Ruiny zamku górnego i teren zamku dolnego. Muzeum Etnograficzne U. S. B. Kościoły: Św. Anny, Bernardynów i św. Michała. Katedra. Plac Napoleona, Uniwersytet. Kościół św. Trójcy. Plac Ratuszowy. Antokol. Muzeum-T-wa Przyjaciół Nauk i szereg innych zabytków.

II — wykłady, poświęcone następującym zagadnieniom: zarys historii miasta Wilna. Wilno i okolice pod względem geograficzno-przyrodniczym. Wartość wychowawcza wycieczek. Organizacja wycieczek.

szolnych. Szlaki wycieczkowe na Wileńszczyźnie. Przewodniki i mapy na wycieczce.

III — wycieczka do Trok, wspólne chodzenie do teatru, kin i na inne kulturalne rozrywki.

Kurs organizowany jest w Wilnie w szkolnym schronisku wycieczkowym (ul. Dominikańska 3/5). Przewidziane jest codziennie pięć godzin zajęć (wykłady i wycieczki). Opłata za kurs wynosi 6 zł. (sześć złotych). Zamiejscowi mogą korzystać z mieszkania i utrzymania w szkolnym schronisku, za opłatą—3 zł. dziennie, oraz otrzymują ulgę na przejazdy w wysokości 80%.

Osoby, pragnące zapisać się na kurs winny wnieść w terminie do 8. XII. 34 r. podania bezpośrednio do Komisji Turystycznej K. O. S. W. w Wilnie, ul. Wolana 10. Do podania należy dołączyć dowód wpłacenia opłaty za kurs, w wysokości 6 zł. (sześć złotych) na P.K.O. Nr. 60150 (Konto Komisji Turystycznej K.O.S.W.) zaznaczając na odwrocie przeka zu cel wpłaty.

Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa — Szkołom.

Zarząd Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa w Krakowie pragnie w bieżącym sezonie zimowym rozszerzyć i pogłębić swoją doroczną akcją pomocy szkołom przy organizacji imprez narciarskich, w pierwszym rzędzie w czasie wakacji zimowych. Akcja ta obejmie następujące punkty:

I. *Wędrówki narciarskie młodzieży.* W czasie od 1 do 14 stycznia 1935 r. organizuje Zarząd Główny T. K. N. 4—6-cio dniowe wędrówki narciarskie na terenie Beskidów Zachodnich. Wędrówki te, podzielone na grupy do 12 uczestników każda, przeznaczone są dla starszych uczniów i dobrych narciarzy, od lat 16-tu w górę. Zadania wędrówek będą pojęte jako krajoznawcze wycieczki zimowe o charakterze przede wszystkim wychowawczym, a nie jako raidy o charakterze wyścigu — i prowadzone będą przez doświadczonych narciarzy turystów, o ile możliwości nauczycieli wychowania fizycznego. Warunkiem uczestnictwa w wędrówce będzie przedstawienie poświadczenia lekarza szkolnego, że kandydat jest zdrowy, pozwolenia rodziców oraz poświadczenia odnośnego wychowawcy fizycznego, że kandydat jest dobrym narciarzem. Zarząd T. K. N. gotów jest wypożyczyć uczestnikom wędrówek sprzęt narciarski o ile tego zajdzie potrzeba. Uczestnicy wędrówek będą mogli wziąć udział w konkursie na najlepszego narciarza— turystę; warunki konkursu będą

ogłoszone uczestnikom w chwili przyjęcia. Na nagrody konkursowe przeznaczają Zarząd T. K. N. sprzęt turystyczno-narciarski. Zgłoszenia kandydatów na wędrowkę narciarską, wraz z wymienionymi załącznikami, należy nadsyłać do dnia 30 listopada br. pod adresem Zarządu T. K. N., poczem szczegółowe warunki techniczne i finansowe będą przesłane uczestnikom, przyjętym w skład drużyn wędrowek narciarskich T. K. N.

II. Wypożyczanie sprzętu narciarskiego. Ponieważ w roku bieżącym Zarząd T. K. N. rozporządza większą ilością własnego sprzętu narciarskiego, będzie mógł wydatniej, niż w sezonie ubiegłym, wypożyczać obecnie narty i kijki dla kursów narciarskich, urządzanych przez szkoły w okresie zimowych wakacji, ewentualnie również i potem. Warunkiem wypożyczenia będzie: a) złożenie rewersu, podpisanego przez Dyрекcję szkoły, lub wychowawcę fizycznego, b) wykupienie od każdej pary nart odznaki krzewicielskiej, przyczem do dyspozycji Dyrekcji szkoły przeznaczają Zarząd 10% bezpłatnie. Na kursy po wakacjach zimowych, trwające do tego dnia, warunki wypożyczenia będą niższe; c) oddanie sprzętu wypożyczonego w stanie pełnej używalności, kosztą ewentualnej wysyłki sprzętu poza Kraków, ponosi pożyczający.— Podania prosimy składać do dnia 10 grudnia br., podając adres, pod którym wyśle się zawiadomienie o dycyzji Zarządu co do przydziału sprzętu, oraz dacie i miejscu odbioru tegoż.

III. Biuro informacji narciarskich: zakup sprzętu, instruktorzy narciarscy, wybór miejscowości na kursy. Opierając się na spostrzeżeniach Władz szkolnych okręgu krakowskiego, tyczących się kursów narciarskich, urządzanych w sezonie ubiegłym przez szkoły, które borykały się z wielkimi trudnościami technicznymi w terenie, Zarząd T. K. N. postanowił uruchomić obecnie Biuro informacji narciarskich dla szkół, [zwłaszcza z okręgów szkolnych: poznańskiego, łódzkiego i warszawskiego. Biuro to będzie: a) udzielało porad fachowych przy zakupie sprzętu narciarskiego, zapewniając odpowiednie zniżki dla szkół, b) na żądanie będzie przydzielało wykwalifikowanych instruktorów narciarskich do prowadzenia kursów, za zwrotem kosztów podróży, wyżywieniem i umiarkowaną opłatą instruktora, c) będzie służyć poradą co do wyboru odpowiedniej miejscowości na kurs, przyczem będzie można wyzyskać gęstą sieć stacyj narciarsko-turystycznych T.K.N., (patrz kalendarzyk narciarski 1934/35), oraz miejsc tanich ryczałtowych pobytów narciarskich T. K. N.

IV. Popularne pociągi narciarskie dla młodzieży. Zarząd Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa będzie rozporządzał w bieżącym sezonie specjalnym narciarskim pociągiem z wagonami III. klasy, zaopatrzonemi

w miejsca do spania, który to pociąg został Towarzystwu przydzielony przez Ministerstwo Komunikacji. Z pociągu tego będą mogły korzystać również popularne wycieczki szkolne narciarskie z większych miast Polski zachodniej, przyczem obowiązywać będą w pociągu ceny przejazdów popularnych. W tej sprawie należy się zwracać do Zarządu Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa.

Adres Zarządu Głównego Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa: Kraków, ul. Bron. Pierackiego 1. Adres telegraficzny: Kraków—Skipel. Telefon Nr. 157-33.

K o n k u r s

na najlepsze wypracowania na tematy ogrodów zoologicznych i życia zwierząt.

W celu bliższego zaznajomienia młodzieży gimnazjów wileńskich z życiem dzikich zwierząt i wzbudzenia miłości do nich, Zarząd T-wa Przyjaciół Ogrodu Zoologicznego w Wilnie ogłasza konkurs na najlepsze wypracowanie, na tematy ogrodów zoologicznych i życia zwierząt. Wypracowania będą dwóch rodzajów: dla uczniów młodszej grupy (klasy I, II dawna V) i grupy starszej (klasy VI, VII, VIII).

Objętość pracy konkursowej młodszej grupy musi wynosić nie mniej 6 stron normalnego zeszytu, zaś grupy starszej 8 stron zeszytowych.

Tematy są następujące:

Dla grupy młodszej: 1) Które z pośród dzikich zwierząt i ptaków lubię najbardziej i dlaczego? 2) Moje wrażenia z wileńskiego zwierzyńca (opis). 3) Co wiem o życiu na swobodzie zwierząt, znajdujących się w zwierzyńcu wileńskim?

Dla grupy starszej: 1) Znaczenie ogrodu zoologicznego w nauce zoologii. 2) Jakie zmiany i ulepszenia chciałbym widzieć w zwierzyńcu wileńskim i dlaczego? 3) Moje obserwacje z zakresu charakteru i zwyczajów zwierząt i ptaków.

Termin składania wypracowań konkursowych w Dyrekcji Gimnazjum upływa z dniem 29 stycznia 1935 r. Cztery wartościowe nagrody książkowe do wyboru (po 2 dla każdej grupy) zostaną wręczone autorom najlepszych prac na specjalnem, uroczystem posiedzeniu T-wa. Ponadto, praca, odznaczona I nagrodą, zostanie wydrukowana w dodatku łowieckim do „Słowa”.

**Wynik konkursu
ogłoszonego przez Wil. Woj. T-wo Przeciwgruźlicze w Wilnie.**

W Dzienniku Urzędowym Kuratorjum O. S. Wil. z dnia 1 lutego 1934 r. Nr. 2/34 został ogłoszony przez Wil. Woj. T-wo Przeciwgruźlicze konkurs na najlepsze wypracowania uczniowskie na temat „Klęska gruźlicy w życiu społeczeństwa i rodziny”. Na konkurs zgłoszono 18 prac. Większość z nich przedstawia zwykle wypracowania, powtórzenia treści przeprowadzonej pogadanki w szkole, napisane zresztą poprawnie, dokładnie i logicznie są powiązane poszczególne momenty zagadnienia gruźlicy. Trzy prace zostały wyróżnione z powodu oryginalnego i ciekawego ujęcia całości sprawy. Prace są należycie przemyślane i przedstawiają pewną wartość literacką. Są to prace:

1. Bronisławy Karnickiej ucz. kl. V Państwowego Gimnazjum w Stołpcach.
2. S. Tuchmanówny ucz. kl. VI Państwowego Gimnazjum w Stołpcach.
3. Włodzimierza Makarewicza ucz. kl. VI Państwowego Gimnazjum w Stołpcach.

Ankiety O. P. W. K. do O. K.

Zarząd Organizacji Przesposobienia Wojskowego Kobiet do Obrony Kraju rozesał ankiety do Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych z prośbą o wypełnienie.

Zebrany materiał niewątpliwie przyczyni się do rozwiązania szeregu zagadnień natury organizacyjnej, wychowawczej i programowej.

Nr. O. 44310/34.

**Kolegjum Międzynarodowych
Wykładów Akademickich im.
Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego w Gdyni.**

W r. 1935 odbędą się po raz czwarty z rzędu wykłady w Kolegjum Międzynarodowych Wykładów Akademickich im. Pierwszego Marszałka

Polski Józefa Piłsudskiego w Gdyni, a to w czasie od 14 lipca do 1 sierpnia 1935 r. Wykłady odbywać się będą w dwóch działach, wchodzących w skład Kolegium, a mianowicie: w Instytucie Międzynarodowych Wykładów Nauk Administracyjnych i Gospodarczych i w Instytucie Wykładów o Kulturach Narodów Słowiańskich. W pierwszym instytucie wykłady poświęcone będą przedmiotom następującym: 1. zagadnienia samorządowe: samorząd miejski, samorząd ziemski (powiatowy i gminny); w dziale tym będą wykłady o ustroju samorządu, o finansach komunalnych i o działalności gospodarczej, tudzież o organizacji wewnętrznej pracy w zarządach samorządowych. Ustrój samorządu głównych państw europejskich. Rola rządu i samorządu na polu techniki sanitarnej. 2. Ogólne zagadnienia gospodarcze (zagadnienia wymiany międzynarodowej, problemy walutowe, problem oddłużeniowy, problem reformy ubezpieczeń społecznych, gospodarcze porozumienia międzynarodowe, kartele). 3. Ogólne zagadnienia prawno—państwowe i prawno—historyczne (geneza i ustrój Państwa Polskiego, kultura prawnicza dawnej Polski na tle porównawczem słowiańskim). 4. Gdynia i Gdańsk (port w Gdyni i w Gdańsku), życie gospodarcze W. M. Gdańska, eksport i import przez Gdynię 5. Geografia komunikacyjna (porty, koleje, rzeki spławne, kanały, autostrady, wzajemne współdziałanie i konkurencja, ze szczególnem uwzględnieniem portów bałtyckich). 6. Zagadnienia prawa morskiego. 7. Stosunki gospodarcze Polski z innymi państwami i stosunki gospodarcze w innych państwach. 8. Problemy postępowania administracyjnego na tle porównawczem.

W drugim Instytucie będą się odbywać wykłady następujące: 1. Geografia, skład ludnościowy, historia i literatura jugosłowiańska. 2. Etnografia (wierzenia i magia w kulturze ludowej Słowian, medycyna ludowa Słowian, etnografia Pomorza). 3. Ludowa literatura ukraińska, zarys literatury ukraińskiej, literatura polska a ukraińska. 4. Literatura białoruska. 5. Literatura czeska i słowacka. 6. Sztuka ludowa w Polsce (motywy ludowe w malarstwie i rzeźbie polskiej, drzeworyt współczesny w Polsce). 7. Literatura bułgarska. 8. Dzieje szkolnictwa w Polsce (historja Wszechnicy Jagiellońskiej). 9. Architektura (architektura klasyczna w Polsce, społeczna rola architektury). 10. Wykłady monograficzne z dziedziny literatury polskiej. 11. Dzieje odbudowy Państwa Polskiego walka podziemna, okres wojny światowej, wojna polska). 12. Wykłady monograficzne o postaci Marszałka Józefa Piłsudskiego (Józef Piłsudski jako historyk 1863 roku., Józef Piłsudski jako naczelny wódz).

Uczestnicy wykładów otrzymają zniżki kolejowe w wysokości, przewidzianej dla urzędników państwowych (o ile ich nie posiadają), tudzież

mają zapewnione pomieszczenie wraz całym utrzymaniem w gmachu Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni, względnie w Instytucie Handlu Morskiego, obok Szkoły Morskiej w cenie 5 zł. dziennie. Uczestnicy wykładów otrzymują świadectwa uczęszczania (Certificat d' assiduité). Wykłady połączone są ze zwiedzeniami i wycieczkami. Opłata za wykłady wynosi w każdym z Instytutów po 20 zł. za wykłady zaś w obu Instytutach 30 zł. (Wykłady w obu instytutach nie kolidują ze sobą, tak, że można równocześnie słuchać wykładów w obu instytutach).

Zgłoszenia kandydatów(ek) należy nadsyłać na ręce kierowniczkę biura Kolegium p. Janiny Klemańskiej, Warszawa ul. Wspólna Nr. 54, m. 3, telefon 9-28-54.

Rektorem Kolegium jest prof. dr. Tadeusz Hilarowicz, prorektorami: prof. dr. Aleksander Jovanoić (Belgrad) i prof. dr. Karol Lastovka (Bratislava).

Podobnie, jak w latach poprzednich, spodziewany jest liczny udział słuchaczy nie tylko z Polski ale i z innych państw (Jugosławja, Czechosłowacja, Bułgaria, Rumunia, Węgry, Estonia). Wykładają wybitni prelegenci (profesorowie i przedstawiciele praktyki z Polski i z zagranicy).

Wykłady odbywają się w Instytucie Wykładów o Kulturach Narodów Słowiańskich w języku polskim, a w Instytucie Międzynarodowych Wykładów Nauk Administracyjnych i Gospodarczych—w języku polskim, francuskim i niemieckim.

Wyplata pensji za order „Virtuti Militari” za rok 1935.

Na podstawie pisma Ministerstwa Skarbu z dnia 29 października 1934 Nr. III. 17378/3/34 Kuratorjum O. S. zawiadamia, że pensja orderowa przypadająca kawalerom orderu „Virtuti Militari” za rok 1935 ma być wypłacona jednorazowo w pełnej wysokości w terminie począwszy od 2 stycznia 1935 r. na zasadach ustalonych zarządzeniem z dn. 4 marca 1929 r. L. D. VII.313/2 z tem jednak odchyleniem, że pensja ta przypadająca kawalerom, zatrudnionym wprawdzie w instytucjach wojskowych, ale nie będącym w czynnej służbie wojskowej, nie będzie nadal wypłacana przez właściwe władze wojskowe, jak to dotychczas miało miejsce, lecz przez kasy Urzędów Skarbowych na podstawie wykazów do których będą wymienieni wyżej uprawnieni włączani.

Władze wojskowe będą zatem nadal wypłacały pensję orderową tylko osobom będącym w czynnej służbie wojskowej, natomiast wszystkim innym kasy Urzędów Skarbowych.

Nr. O. 45850/34.

„Lot i Obrona Przeciwlotniczo—Gazowa Polski”.

Dwutygodnik, zalecony przez Ministerstwo W.R. i O.P. do użytku bibliotek szkół wszelkiego typu.

Czasopismo powyższe jako, oficjalny organ L. O. P. P., winno być o ile możliwości, zaprenumerowane przez szkoły.

Opłata za roczną prenumeratę wynosi 10 zł. którą wpłaca się na konto czekowe P. K. O. Nr. 7860.

Nr. O. 43625/34.

Broszurka: „Nie zabijaj”.

Ministerstwo W.R. i O.P. podaje do wiadomości, iż broszurka „Nie zabijaj”, wydana jako Nr. 398 Rocznik XXXIII „Głosów Katolickich” (Kraków 1933 — wydawnictwo Ks. Ks. Jezuitów) nie nadaje się, ze względu na niewłaściwy sposób wprowadzania czytelników w zagadnienia świadomego macierzyństwa, ani dla uczniów szkół powszechnych ani szkół średnich.

Z tego powodu zakazuje się rozpowszechniania tej broszury wśród młodzieży szkolnej.

Nr. O. 44338/34.

119.

S P I S K S I A ̄ Ż E K**nabytych przez Centralną Bibliotekę Pedagogiczną****przy K. O. S. W. w Wilnie****w październiku i listopadzie 1934 r.**

- Alschner R.** Sprachkundliche Kleinarbeit in neuen Geiste. Leipzig.
- Adamowiczowie B. i J.** Przez Atlantyk. W-wa 1934.
- Arkin E. i Błagaja.** Osiablennyje dieti w dietskóm sadu. Moskwa 1934.
- Berent W.** Nurt.—opowieści biograficzne. W-wa 1934.
- Biblioteki dla dzieci w Polsce. W-wa 1934.
- Bonkołowska E. i Kotarbiński M.** Ćwiczenia z geografji i przyrody. W-wa 1934.
- Bourget P.** Dobosz. Lwów 1934.
- Braun J.** Metafizyka pracy i życia. (Rzecz o St. Brzozowskim). W-wa 1934.
- Brumer W.** Scena i widownia. W-wa 1925.
- Burnet E.** L'enseignement de la médecine et la réforme des études médic. Genève. 1933.
- Ceitlin A. i i.** Ozdorowitielnyje grupy w massowej szkole. Moskwa 1934.
- Cezak J.** Wykształcenie ekonomiczne, a rozwój mocarstwowy Polski. W-wa 1929.
- Cumming G.** Życie w Chinach. W-wa 1899.
- Czerwiński S.** O nowy ideał wychowawczy. Wyd. 2-e. W-wa 1934.
- Dewey J.** Jak myślimy? Lwów 1934.
- Dominik H.** Zdobycze techniki. W-wa 1934.
- Dudziński J.** Harcerz niesie pomoc bliźnim. W-wa 1934.
- Filipkowska - Szemplińska J.** Biblioteki publiczne w Czechosłowacji. W-wa 1930.
- Flammarion K.** Niebo. W-wa 1892.
- Gabriel S.—Mazurek J.** Zajęcia praktyczne dziecka w szkole i domu. I. W-wa 1934.
- Gacki W.** Walka o szkołę życia. W-wa 1927.
- Galiński A.** Dzień 11 listopada—poradnik dla nauczycieli. W-wa 1934.
- Gaertner H.** Gramatyka współcz. języka polskiego. Cz. III.—1. Lwów 1934.
- Górecki R.** Polens wirtschaftliche Entwicklung. W-wa 1931.
- Grabowiecki J.** Tablica synchronistyczna rozwoju Polski współczesnej. W-wa 1934.
- Harlender Z.** Na podniebnych szlakach—wspomnienia.. W-wa 1935.
- Hedemann O.** Dzisna i Druja—Magdeburские mlasta. Wilno 1934.

- Historja sztuki. T. I—II. Sztuka prehistoryczna, starożytna, średniowieczna. Lwów 1934.
- Homolacs K.** Zasady ćwiczeń rysunkowych w szkole... W-wa.
- Instrukcja w sprawie zakładania przedszkoli. W-wa 1934.
- Jeżowa K.** Agitacja antypolska w geografii niemieckiej. Gdańsk 1929.
- Katalog biblioteki teatrów amatorskich oraz przewodnik... Katowice 1927.
- „ wystawy zbiorów kartograficznych Biblioteki Narodowej. W-wa 1934.
- Każdy (Everyman)—średniowieczny moralitet angielski. W-wa 1933.
- Kisielewska J.** Szkoły średnie żeńskie, a szkoła powszechna. Płock 1918.
- Klinger W.** Dojrzalne święta ludowe, a tradycje grecko-rzymskie. Kraków 1931.
- Komunikat informacyjny o studjach w Stanach Zjednocz. Ameryki. W-wa 1931.
- Kongres III pedagogiczny Zw. Naucz. Polsk. we Lwowie—1933. W-wa 1934.
- Konferencje rejonowe nauczycielstwa w Królewskiej Hucie. Nr. 1. Kr. Huta 1934.
- Kowalski J.** Czytania łacińskie—dla kl. V i VI gimnazjów. Lwów 1931.
- Krzemicka I.** Powrót Odysa. Pleśniarz życia—Hesiodos. Lwów 1934.
- Krześniak A.** Obliczenia na podstawie których zaszeregowano naucz. W-wa 1934.
- Krzyszowska A.** Powstanie Styczniowe na Wileńszczyźnie. Wilno 1934.
- Krzyżanowski J.** Byliny—studjum. Wilno 1934.
- Ku czci poległych lotników—Księga pamiątkowa. W-wa 1933.
- Kuchta J.** Książka zakazana, jako przedmiot zainteresowań młodzieży. W-wa 1934.
- Kukiel M.** Wybuch wojny światowej. Kraków 1934.
- Kumaniecki K.** Wychowanie państwowo-obywatelskie. Kraków 1932.
- Lewicki J.** Komisja Edukacji Narodowej... W-wa 1923.
- „ T. O triumfie rzymskim. W szkole atheńskiej. Lwów 1934.
- Litwin A.** Organizacja wycieczek na podstawie nowych progr. W-wa 1934.
- Lutosławski W.** Na drodze ku wielkiej przemianie. W-wa 1912.
- Ławrenjew B.** 41-szy (Czterdziesty pierwszy). W-wa 1934.
- Łempicki S.** O „Panu Tadeuszu”. Lwów 1934.
- Łomnicki A.** Geometria dla II kl. gimnazjum. Lwów 1934.
- Łoza S.** Zestawienie artykułów... w rocznikach „Ziemi”. W-wa 1934.
- Łapiński W.** Walka o wykłady religji w jęz. polsk... w r. 1902. Siedlce 1926.
- Męczkowska T.** Wychowanie seksualne dzieci i młodzieży. W-wa 1934.
- Milman I.** Sanitarna kultura w szkole. Moskwa 1934.
- Mittek F.** Zagadnienie drugoroczności w szkołach powsz. Kr. Huta 1934.
- Nagurski T.** Przemysł i handel w Wileńskiem i Nowogródzkim. Wilno 1934.
- Niedenthal-Bochdan M.** Ucayali—raj czy piekło nad Amazonką. Wilno 1935.
- Nowa Konstytucja Polska—26.I.1934. W-wa 1934.
- Nowaczyk S.** Przewodnik metodyczny do „Dziejów ojczystych” Jarosza. Lwów 1934.
- Odrzywolski M.** Główne założenia bihewjoryzmu. Kraków.
- Oszywa E.** Statut gminy szkolnej gimnazjum w Kołomyi. Kołomyja 1934.
- Pamiętnik Instytutu nauk. gospod. wiejsk. w Puławach 1931. Puławy 1932.

- Passendorfer E.** Jak powstały Tatry. Lwów 1934.}
- Pisownia polska—przepisy—słowniczek. (Wyd. X Pol. Akad. Um.) Kraków 1933.
- Podoski J.** W pościgu za słońcem Lewantu. W-wa 1934.
- Pomarański S.** Józef Piłsudski—życie i czyny—wyd. 12-e. W-wa 1934.
- Prace Tow. Przyjaciół Nauk w Wilnie—wydział matemat. t. VIII. Wilno 1934.
- Radlińska H.** Planowanie pracy wych. na tle środowiska. W-wa 1932.
- Remer J.** Wilno—(Cuda Polski). Poznań 1934.
- Rusiecki's A. ir Zarzecki's A.** Matematyka—IV skyrius, Vilnius 1932.
- Sedlaczek F.** Sposoby nabywania książek. Lwów 1934.
- „ **S. i i.** Drogowskaz harcerski. W-wa 1934.
- Shakespeare.** Comedy of the Merchant of Venice. Washington 1932.
- Skoczylas L.** Polska w kulturze współczesnej. Miejsce Piastowe 1934.
- Słoński S.** Historia języka polskiego. Lwów 1934.
- Sondel J.** Działacz społeczny w środowisku wiejskim. Kraków 1934.
- Sosnowski J.** Polska w wychowaniu harcerskim. W-wa 1934.
- Sowietow S.** Gigiena w pedagogicz. uczebnych zawiedzeniach. Moskwa 1934.
- Srokowski S.** Z dni zawieruchy dziejowej. 1914—1918. Kraków 1932.
- Studencki W.** Do podstaw socjologii literatury. Żywiec 1934.
- Szafer W.** Uwagi o zachowaniu się młodzieży podczas wycieczek. Kraków 1932.
- Szczerba T.** Nauczanie podstaw gramatyki jęz. polsk. W-wa 1934.
- Szkoła handlowa na usługach społeczeństwa i państwa I—II. Kraków 1932.
- Śpiew w planie pracy nauczyciela szk. powsz. — Pod red. B. Gawrońskiej. Wilno 1934.
- Tync S. i i.** Przewodnik metodyczny do podr.: „Nasza wieś”. Lwów 1934.
- U progu nowych założeń polskiej szkoły handlowej. Kraków 1934.
- Wańkowski A.** Z moich wspomnień o St. Wyspiańskim. Miejsce Piast. 1934.
- Wisłocki A.** Przez jeziora i rzeki Brasławszczyzny. W-wa 1934.
- Witek J. i Mościcki M.** Ogródek szkolny w wychow. i nauczaniu. W-wa 1934.
- Wojnarowicz F.** Nauczanie robót z drzewa. Część III kurs wyższy. W-wa 1934.
- Znamierowski C.** Wiadomości elementarne o państwie. W-wa 1934.
-

120.

Część nieurzędowa.

Nowy ustrój szkolnictwa.

Biblijografia.

1934 r.

(Ciąg dalszy).

USTRÓJ SZKOLNICTWA.

- E. E. — Na marginesie reformy szkolnej — Polska Niepodległa Nr. 34-35, sierpień - wrzesień 1934 r. Str. 20-21.
- Ż. Mysłakowski — Państwo a siły społeczne — Kultura i Wychowanie Nr. 1 1934 r. Str. 10-19.
- Ks. Dr. J. Ściesiński — Wychowanie państwowe w świetle zasad nauki katolickiej (ciąg dalszy) — Ateneum Kapłańskie Nr. 3, październik 1934 r. Str. 267-290.

ORGANIZACJA SZKOLNICTWA POWSZECHNEGO I ŚREDNIEGO OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO.

P r o g r a m y.

Organizacja nauczania i pracy wychowawczej.

- Iz. Biernacka — Organizacja wycieczek naukowych i społecznych w związku z programem I kl. gimnazjum nowego typu — Sprawozdanie Państwowego Gimnazjum Żeńskiego w Grudziądzu za rok 1933/34. — Grudziądz 1934 r. Str. 3-14.
- J. Bohucki — Nauczanie i wychowanie w klasie pierwszej i środowisko — Miesięcznik Pedagogiczny Nr. 10, październik 1934 r. Str. 232-242.

- R. Buczowski — Testy i ich rola w szkolnictwie powszechnem — **Sprawy Nauczycielskie** Nr. 3, listopad 1934 r. Str. 91-100.
- St. Daszkiewicz — Inicjatywa młodzieży w uroczystościach szkolnych — **Przegląd Nauczycielski** Nr. 2, październik 1934 r. Str. 55-61.
- Dr. E. Ginsberg-Blausteinowa — Środowisko dziecka i jego wpływ na wychowanie (przegląd bibliograficzny) — **Przegląd Nauczycielski** Nr. 2, październik 1934 r. Str. 64-81.
- K. Greb — Pomoce naukowe, ich istota i stosowanie — **Biblioteka Nauczyciela Szkoły Powszechnej** Nr. 27. — Warszawa, Gebethner i Wolff 1934 r. Str. 99.
- Kajot — O drugoroczności w szkołach powszechnych m. Wilna — **Sprawy Nauczycielskie** 1934 r. Nr. 2, październik str. 52-57 i Nr. 3, listopad str. 101-105.
- L. Koza — O przygotowaniu przygotowania (o t. zw. okresie przygotowawczym w I klasie szkoły powszechnej) — **Przyjaciel Szkoły** Nr. 16, październik 1934 r. Str. 768-770.
- Br. Król — Plan wychowawczy na tle statutu publicznych szkół powszechnych (dokończenie) — **Sprawy Nauczycielskie** Nr. 2, październik 1934 r. Str. 65-70.
- Dr. Fr. Kulański — Czy kierownik szkoły może zalecić nauczycielowi metodę nauczania? — **Przyjaciel szkoły** Nr. 16, październik 1934 r. Str. 729-735.
- Dr. Fr. Kulański — Plan pracy wychowawczej i naukowej w klasie III — **Przyjaciel Szkoły** Nr. 17, listopad 1934 r. Str. 773-788.
- J. Kulpa — Metoda wyświetlająca — metodą wskazaną przez program — **Przyjaciel Szkoły** Nr. 16, październik 1934 r. Str. 735-737.
- Z. Kwieciński — Wytyczne pracy w dziedzinie teatru szkolnego w Lubelskim Okręgu Szkolnym na rok 1934/5 — **Dziennik Urzędowy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego** Nr. 3, listopad 1934 r. Str. 148-152.
- J. Mierzejewski — Plan wychowawczy — **Życie Szkolne** Nr. 10, październik 1934 r. Str. 435-444.
- Fr. Mittek — Zagadnienie drugoroczności w szkołach powszechnych — **Królewska Huta** 1934 r. Skład główny — **Księgarnia W. Grzesiewski**. Str. 52.

- M. Mitula** — Badania nad sferą moralną młodzieży wileńskich szkół powszechnych — Sprawy Nauczycielskie Nr. 3, listopad 1934 r. Str. 81-90.
- T. Nagurski** — Przemysł i handel w Wileńskiem i Nowogródzkim. Pomoc dla nauczyciela realizującego program publicznej szkoły powszechnej — Biblioteczka Poradni Dydaktyczno-Wychowawczej przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego. Serja druga Nr. 2-3. — Wilno 1934 r. Skład główny w Księgarni św. Wojciecha. Str. 64.
- A. Nikiel** — Samorząd uczniowski w szkole powszechnej — Miesięcznik Pedagogiczny Nr. 10, październik 1934 r. Str. 226-232.
- Br. Nycz** — Sprawozdanie instruktora teatrów szkolnych za rok 1933/34 — Dziennik Urzędowy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego Nr. 3, listopad 1934 r. Str. 131-148.
- S. Racinowski** — Uroczystości państwowe w szkole — Przyjaciel Szkoły Nr. 17, listopad 1934 r. Str. 805-807.
- S. Racinowski** — W jakim celu mamy poznawać swoje środowisko — Przyjaciel Szkoły Nr. 16, październik 1934 r. Str. 750-754.
- H. Rowid** — Środowisko i jego funkcja wychowawcza w związku z programem nauki w szkole powszechnej (ciąg dalszy) — Chocwanna Nr. 8, październik 1934 r. Str. 337-348.
- A. Sawicz** — Organizacja współżycia uczniów w szkole — Życie Szkolne Nr. 10, październik 1934 r. Str. 419-423.
- Fr. Śniechota** — Szkic programu wychowawczego szkoły NN w Katowicach na rok szkolny 1934/35 — Szkoła Śląska Nr. 10, październik 1934 r. Str. 242-245.
- A. Urbański** — Jak należy rozumieć wzory lekcji — Przyjaciel Szkoły Nr. 16, październik 1934 r. Str. 737-739.
- — — — Lekcje wzorowe na każdy dzień i każdą godzinę lekcyjną szkoły powszechnej. Oddział (klasa) III. Rok szkolny 1934/35. — Warszawa 1934 r.
- — — — Lekcje wzorowe na każdy dzień i każdą godzinę lekcyjną szkoły powszechnej. Oddział (klasa) V. Rok szkolny 1934/35. — Warszawa 1934 r.
- — — — Lekcje wzorowe na każdy dzień i każdą godzinę lekcyj-

ną szkoły powszechnej. Oddział (klasa) VI. Rok szkolny 1934/35.
Warszawa 1934 r.

— — — — Ognisko Z. N. P. i środowisko — Ogniskowiec Nr. 12-13,
listopad 1934 r. Str. 3-5.

POSZCZEGÓLNE PRZEDMIOTY NAUCZANIA.

Religja.

Ks. Dr. Al. Siara — Nie izolujmy się (zadanie koncentracyjne religii)—
Miesięcznik Katechetyczny i Wychowawczy Nr. 9, listopad
1934 r. Str. 375-381.

Język polski.

M. Falski — Wskazówki metodyczne do elementarza dla I klasy szkół
powszechnych miejskich — Lwów-Warszawa, Książnica-Atlas
1934 r. Str. 67.

A. Jobke — O czytaniu wyrazistym — Nasz Głos Nr. 2, październik
1934 r. Str. 40-45.

Dr. St. Jodłowski — Jak budzić zainteresowanie do nauki gramatyki
w szkole powszechnej — Przegląd Wydawnictw Nr. 3, lipiec-
wrzesień 1934 r. Str. 33-36.

Dr. J. Kiken — Jak uczyć ortografji w szkołach powszechnych — Spra-
wy Nauczycielskie Nr. 3, listopad 1934 r. Str. 106-109.

W. Nowicki — Nauka ortografji w oddziale III bez specjalnego podręcz-
nika. Ćwiczenia ortograficzne na podstawie książki do czytania—
Życie Szkolne Nr. 10, październik 1934 r. Str. 426-435.

J. Paszenda — Loteryjki jako środek pomocniczy nauki języka ojczy-
stego — Szkoła Śląska Nr. 10, październik 1934 r. Str. 245-248.

H. Stadniczenkowa — Ćwiczenia w pisaniu w kl. V, VI i VII — Echo
Nauczycielskie Nr. 8, październik 1934 r. Str. 325-327.

T. Szczerba — Nauczanie podstaw gramatyki języka polskiego w szkole
powszechnej — Biblioteka Nauczyciela Szkoły Powszechnej
Nr. 33. — Warszawa, Gebethner i Wolff 1934 r. Str. 94.

- Fr. Świder — Rozsypanki jako ćwiczenia w czytaniu i pisaniu — Przegląd Nauczycielski Nr. 2, październik 1934 r. Str. 53-55.
- — — — Nauka języka polskiego w szkole powszechnej. Odział V (ciąg dalszy) — Życie Szkolne Nr. 10, październik 1934 r. Str. 423-426.

Języki obce nowożytne.

- A. Zarach — Słownictwo w nauczaniu języków obcych — Neofilolog Nr. 3, lipiec-wrzesień 1934 r. Str. 162-168.
- — — — Biblioteczka francuska — Przegląd Wydawnictw Nr. 3, lipiec-wrzesień 1934 r. Str. 36-38.

Historja.

- Dr. Wł. Arcimowicz — Marszałek Józef Piłsudski w Wilnie i na Wileńszczyźnie. Pomoc dla nauczyciela realizującego program publicznej szkoły powszechnej na Wileńszczyźnie i Nowogródzczyźnie — Biblioteczka Poradni Dydaktyczno-Wychowawczej przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego Nr. 1. — Wilno, Nakładem Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego 1934 r. Str. 92.
- K. Bieliński — Powstanie listopadowe w Wilnie i na Wileńszczyźnie. Pomoc dla nauczyciela realizującego program publicznej szkoły powszechnej na Wileńszczyźnie i Nowogródzczyźnie — Biblioteczka Poradni Dydaktyczno-Wychowawczej przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego Nr. 3. — Wilno, Nakładem Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego 1934 r. Str. 52.
- Dr. W. Charkiewicz — „Scypjon Ruski” Konstanty Iwanowicz Książę Ostrogski, Wielki Hetman Litewski, Wojewoda Trocki, Kasztelan Wileński etc. etc. Pomoc dla nauczyciela realizującego program publicznej szkoły powszechnej na Wileńszczyźnie i Nowogródzczyźnie — Biblioteczka Poradni Dydaktyczno-Wychowawczej przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego Nr. 4 — Wilno, Nakładem Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego 1934 r. Str. 40.

- Dr. St. Frycz — Współdziałanie domu ze szkołą w nauczaniu historii — Przyjaciel Szkoły Nr. 16, październik 1934 r. Str. 747-749.
- Dr. J. Jastrzębski — O nauczaniu historii w szkole powszechnej — Szkoła Nr. 9, 1934 r. Str. 161-165.
- J. Kałuski — Wjazd Bolesława Chrobrego do Kijowa. Szkic lekcji w klasie V (Uczenie się pod kierunkiem) — Echo Nauczycielskie Nr. 8. październik 1934 r. Str. 327-328.
- A. Krzyszkowska — Powstanie styczniowe na Wileńszczyźnie. Pomoc dla nauczyciela realizującego program publicznej szkoły powszechnej na Wileńszczyźnie i Nowogródzczyźnie — Biblioteczka Poradni Dydaktyczno-Wychowawczej przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego Nr. 6. — Wilno, Nakładem Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okr. Szk. Wileńskiego 1934 r. Str. 40.
- T. Łopalewski — Batory na ziemiach dawnego W. Księstwa Litewskiego. Pomoc dla nauczyciela realizującego program publicznej szkoły powszechnej na Wileńszczyźnie i Nowogródzczyźnie — Biblioteczka Poradni Dydaktyczno - Wychowawczej przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego Nr. 5. — Wilno, Nakładem Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego 1934 r. Str. 30.
- J. Menzel — Nowe maszyny — koleje żelazne (lekcja historii na oddział VI) — Przyjaciel Szkoły Nr. 16, październik 1934 r. Str. 766-768.
- J. Menzel — Regionalizm a dwutorowość w nauczaniu historii w szkole powszechnej — Życie Szkolne Nr. 10, październik 1934 r. Str. 413-416.
- J. Menzel — Toruń za Kazimierza Jagiellończyka. Lekcja historii w klasie V szkoły powszechnej — Życie Szkolne Nr. 10, październik 1934 r. Str. 416-418.
- W. Moszczeńska — H. Mrozowska — Przewodnik metodyczny do podręcznika historii na II klasę gimnazjalną — Lwów, Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich 1934 r. Str. 39.
- W. Niedziałkowska-Dobaczewska — Wilno i Wileńszczyzna w latach 1914-1920. Pomoc dla nauczyciela realizującego program publicznej szkoły powszechnej na Wileńszczyźnie i Nowogródzczyźnie — Biblioteczka Poradni Dydaktyczno - Wychowawczej przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego Nr. 2. — Wilno,

Nakładem Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okr. Szk. Wileńskiego 1934 r. Str. 64.

St. Nowaczyk—Ilustracja, jako środek pomocniczy w nauczaniu historii—Przyjaciel Szkoły Nr. 16, październik 1934 r. Str. 742-746.

St. Nowaczyk — Przewodnik metodyczny do Opowiadań z dziejów ojczystych dla V klasy szkół powszechnych Wł. Jarosza—Lwów, Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich 1934 r. Str. 111.

Cz. Zgorzelski — Powstanie styczniowe na terenie Województwa Nowogródzkiego. Pomoc dla nauczyciela realizującego program publicznej szkoły powszechnej na Wileńszczyźnie i Nowogródzkiej — Biblioteczka Poradni Dydaktyczno-Wychowawczej przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego Nr. 7 — Wilno, Nakładem Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okr. Szk. Wileńskiego 1934 r. Str. 32.

Geografia.

M. Mścisz — Geografia w nowym programie dla szkół powszechnych—Nasz Głos Mr. 2, październik 1934 r. Str. 33—39.

J. Wuttkowa. Z. Zalewska. G. Wuttke — Poznaj swoją wieś. Przyroda i geografia dla kl. III szkoły powszechnej, jako książka do użytku nauczyciela i pomocnicza dla dzieci—Warszawa, Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska” 1934 r. Str. 168.

J. Wuttkowa. Z. Zalewska. G. Wuttke — Poznaj swoje miasto. Przyroda i geografia dla kl. III szkoły powszechnej, jako książka do użytku nauczyciela i pomocnicza dla dzieci — Warszawa, Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska” 1934 r. Str. 158.

Nauka o przyrodzie.

B. Dyakowski — Przyroda żywa w klasie V szkół powszechnych. Wskazówki metodyczne — Warszawa, M. Arct 1934 r. Str. 94.

J. Wuttkowa. Z. Zalewska. G. Wuttke — Poznaj swoją wieś. Przyroda i geografia dla kl. III szkoły powszechnej, jako książka do użytku nauczyciela i pomocnicza dla dzieci — Warszawa, Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska” 1934 r. Str. 168.

J. Wuttkowa. Z. Zalewska. G. Wuttke — Poznaj swoje miasto. Przyroda i geografia dla kl. III szkoły powszechnej, jako książka do użytku nauczyciela i pomocnicza dla dzieci — Warszawa — Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska” 1934 r. Str. 158.

Arytmetyka z geometrią. Matematyka.

Wł. Feiner — Nauka rachunków metodą zabawową — Przyjaciel Szkoły Nr. 16, październik 1934 r. Str. 761-765.

Al. Mazur — Ćwiczenia z zakresu geometrii w nowym programie — Biblioteka Nauczyciela Szkoły Powszechnej Nr. 21.—Warszawa, Gebethner i Wolff 1934 r. Str. 97.

W. Rodziewicz — Nauka rachunków metodą zabawową — Przyjaciel Szkoły Nr. 17, listopad 1934 r. Str. 813-814.

Rysunek.

Dr. K. Budzanowski — Wskazania do zwolnienia od rysunków i zajęć praktycznych młodzieży szkolnej z powodu niedostatecznej sprawności narządu wzrokowego — Dziennik Urzędowy Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego Nr. 6, czerwiec 1934 r. Str. 335-239.

Zajęcia praktyczne.

Dr. K. Budzanowski — Wskazania do zwolnienia od rysunków i zajęć praktycznych młodzieży szkolnej z powodu niedostatecznej sprawności narządu wzrokowego — Dziennik Urzędowy Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego Nr. 6, czerwiec 1934 r. Str. 335-339.

R. Kozioł — Modelowanie drzewa w szkole powszechnej i gimnazjum. Przyczynek do zajęć praktycznych. Zeszyt 1 — Wieliczka, Nakład autora 1934 r. Str. 64.

M. Mościcki i J. Witek — Ogródek szkolny w nauce i wychowaniu. Część II — Biblioteka Nauczyciela Szkoły Powszechnej Nr. 29 — Warszawa, Gebethner i Wolff 1934 r. Str. 72.

- S. Sotnicki — „Hołoby” (zajęcia ogrodnicze w szkole) — Przyjaciel Szkoły Nr. 17, listopad 1934 r. Str. 807—811.
- — — — Zajęcia praktyczne klasy I i II szkoły powszechnej oraz artykuły związane z zajęciami praktycznymi na terenie szkół powszechnych. Opracowanie zbiorowe pod redakcją St. Sigaliny — Warszawa, Wydawnictwo „Lekcje wzorowe” 1934 r. Str. 291

Ś p i e w. M u z y k a.

- R. Heising — O nowym programie śpiewu — Przyjaciel Szkoły Nr. 17, listopad 1934 r. Str. 788—791.
- P. Jajor — Śpiew kościelny w szkole — Przyjaciel Szkoły Nr. 17, listopad 1934 r. Str. 791—796.
- Cz. Koziętulski — Rok kościelny w pieśniach — Lwów, Towarzystwo Szkoły Ludowej 1934 r. Str. 80.
- Br. Rutkowski — Polska pieśń choralna. Zeszyt V. Utwory średniej trudności na chór szkolny — Towarzystwo Wydawnicze Muzyki Polskiej — Warszawa, Skład główny ul. Świętokrzyska 16 1934 r. Str. 19.
- J. Szpunar — Warcholstwo pieśni polskiej — Przyjaciel Szkoły Nr. 17, listopad 1934 r. Str. 796—800.
- — — — Lekcje śpiewu dla klasy I i II szkoły powszechnej oraz artykuły związane z zagadnieniami szkolnictwa i uroczystościami szkolnymi. Opracowanie zbiorowe — Warszawa, Wydawnictwo „Lekcje Wzorowe” 1934 r. Str. 386.
- — — — Śpiew w planie pracy nauczyciela szkoły powszechnej. Pomoc dla nauczyciela realizującego program publicznej szkoły powszechnej. Praca zbiorowa pod redakcją Br. Gawrońskiej — Biblioteczka Poradni Dydaktyczno-Wychowawczej przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego. Serja druga Nr. 1 — Wilno, Skład główny w Księgarni św. Wojciecha 1934 r. Str. 39.

Ć w i c z e n i a c i e l e s n e.

- Doc. Dr. W. Dega — Zagadnienie postawy dziecka w pierwszym roku szkolnym — Wychowanie Fizyczne Nr. 9-10, wrzesień-peździernik 1934 r. Str. 452—462.

- A. Estkowski — Ćwiczenia cielesne dla I i II oddziału. Ćwiczenia 10 minutowe dla klasy III, IV, V, VI i VII (ciąg dalszy) — Życie Szkolne Nr. 10, październik 1934 r. Str. 444—447.
- St. Goryńska — Szermierka w szkole — Start Nr. 20, październik 1934 r. Str. 4—6.
- W. Jabłoński — O roli wychowania fizycznego w kształceniu głuchoniemych — Nauczyciel Głuchoniemych i Niewidomych Nr. 2—3, kwiecień-wrzesień 1934 r. Str. 29—31.
- M. Krawczyk — Codziennie 10 minut ćwiczeń cielesnych— Start Nr. 19, październik 1934 r. Str. 14—15.
- M. Krawczyk — Współpraca nad wychowaniem fizycznym — Start Nr. 20, październik 1934 r. Str. 14—16.
- M. Niewiadomski — Realizacja programu ćwiczeń cielesnych na naszym terenie — Sprawy Nauczycielskie Nr. 2, październik 1934 r. Str. 62—65.

DOKSZTAŁCANIE MŁODOCIANYCH I DOROSŁYCH.

- — — — Program szkół wieczorowych dla dorosłych, stanowiących równoważnik publicznych szkół powszechnych III stopnia. Opracowano zbiorowo pod redakcją M. Borowieckiej — Warszawa, Instytut Oświaty Dorosłych 1934 r. Str. 143.

SZKOLNICTWO ZAWODOWE.

- K. Jaroszewski — Na tle prac nad reformą ustroju szkolnictwa zawodowego — Szkoła Zawodowa Nr. 7, wrzesień 1934 r. Str. 130-137.
- K. Jaroszewski — Na tle prac nad reformą ustroju szkolnictwa zawodowego. Przepisy o organizacji szkolnictwa zawodowego — Szkoła Zawodowa Nr. 8, październik 1934 r. Str. 153—164.
- I. S. — Teraźniejszość i przyszłość szkół rzemieślniczych (ciąg dalszy) — Szkoła Zawodowa Nr. 7, wrzesień 1934 r. Str. 142—147.

H. Rz.

Od Administracji.

Dotychczasowy sposób dostarczania Dzienników Urzędowych bezpośrednio nauczycielom szkół powszechnych, a ściąganie opłaty za prenumeratę za pośrednictwem PP. Płatników Rejonowych jest z wielu względów niedogodny.

Administracja Dziennika Urzędowego wprowadza od dnia 1 stycznia 1935 r. nowy, porządek dostarczania nauczycielom szkół powszechnych Dzienników Urzędowych, a mianowicie: Dzienniki Urzędowe będą wysyłane na imię PP. Płatników Rejonowych, którzy wypłacając każdego 1 dnia miesiąca pobory służbowe nauczycielom swego rejonu, będą doręczali im jednocześnie Dzienniki Urzędowe.

Przy wypłacie poborów będą również przyjmowali opłatę za prenumeratę.

Należność za prenumeratę PP. Płatnicy Rejonowi winni wpłacać z góry, przynajmniej kwartalnie, na konto czekowe P. K. O. Dziennika Urzędowego Nr. 30466. Na odwrocie dowodu wpłaty w miejscu przeznaczonym na korespondencję *bezwzględnie* należy podawać za jakie miesiące opłaca się prenumeratę, za jaką ilość egzemplarzy oraz nazwisko płatnika i dokładny adres. (Poczta, miejscowość, gmina i adres).

Administracja będzie wysyłać tylko taką ilość egzemplarzy jaką PP. Płatnicy Rejonowi zażądatają i za jaką opłaca.

Notatka taka na odwrocie czeku opłacie pocztowej nie podlega.

Nowe zgłoszenia prenumeratorów odbywać się winny: dla nauczycieli szkół powszechnych—za pośrednictwem PP. Płatników Rejonowych, dla nauczycieli innych szkół — za pośrednictwem Dyrekcji względnie Kierownictw tych szkół.

Osoby prywatne zgłaszają prenumeratę bezpośrednio do Administracji Dziennika Urzędowego, w Wilnie ul. Wolana 10.

W związku z powyższem Administracja Dziennika prosi PP. Płatników Rejonowych o powiadomienie do dnia 1 stycznia 1935 r. jaką ilość egzemplarzy zamierzają zaprenumerować dla nauczycieli swego rejonu.

Jednocześnie Administracja przypomina, że opłaty od obrotu czekowego P. K. O. (patrz Dz. Urz. K. O. Ś. Wil. Nr. 11 z 1934 r. str. 623) nie mogą być potrącone od należności za prenumeratę i powiadamia, że następny Dziennik Urzędowy ukaże się 1 lutego 1935 r. jako numer podwójny (Nr. 1—2).

Prenumerata roczna Dziennika Urzędowego wynosi 6 złotych, półrocznie 3 złote, kwartalnie 1 zł. 50 gr. Cena numeru pojedynczego—60 gr. Należność należy wpłacać wyłącznie na konto czekowe w P.K.O. Nr. 30466.

CENA OGŁOSZEŃ: cała strona—zł. 80, $\frac{1}{2}$ str.—zł. 45, $\frac{1}{4}$ str.—zł. 25, $\frac{1}{8}$ str.—zł. 15.

Adres Redakcji i Administracji: Wilno, Wolana 10, Kuratorjum Okr. Szk. Wileńskiego.

Tłoczono z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego
w drukarni „LUX”, Wilno, Portowa 7, telefon 2-03.

Wileńskie
Akademii

061503

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS BIBLIOTEKA

002 00086931 1

Lietuvos TSR Mokslų Akademijos

CENTRINĖ BIBLIOTEKA

061503/11/2-12

APS

(1934)